

Miira Karhula, Timo Lehti ja Teppo Nuutinen

KIRJOITTAJA- HUONE

Kuvittanut Allu Laitila

© Metropolia Ammattikorkeakoulu & Tampereen ammattikorkeakoulu 2021

Julkaisija: Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kirjoittajat: Miira Karhula, Timo Lehti ja Teppo Nuutinen

Graafinen suunnittelu: Tea Sirén, Valovirta Design

Taitto: Sini Strandberg, Valovirta Design

Kuvitus: Allu Laitila, Valovirta Design

Työn ohjaus: Tuomas Aatola, Valovirta Design

Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja

OIVA-sarja 34

Helsinki 2021

ISBN 978-952-328-293-3 (pdf)

ISSN 2490-2055 (pdf)

<https://www.metropolia.fi/julkaisut>

<https://vwr.metropolia.fi/>

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä pois lukien julkaisussa oleva kuvitus.

Julkaisu on tuotettu osana 6Aika: Virtual Writers' Room -hanketta. ESR-rahoitteen hankkeen tavoitteena oli kouluttaa vaikeassa työllistymistilanteessa olevia käsikirjoittajia työskentelemään ammattimaisissa kirjoittajahuoneissa. Lisäksi hankkeessa järjestettiin Masterclass-tapahtumia ja tutkittiin virtuaalista kirjoittajahuonetyöskentelyä. Hanketta toteuttivat Metropolia Ammattikorkeakoulu ja Tampereen ammattikorkeakoulu vuosina 2018–2021.

6Aika

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sisältö

Kiitokset	4
Johdanto	6
Kirjassa esiintyvät hahmot	8
Kirjoittajahuone — mitä se tarkoittaa?	11
Työroolit	14
Työvaiheet	18
Millä asenteella kirjoittajahuoneeseen?	21
Virtuaalinen kirjoittajahuone	25
Työskentely virtuaalisessa kirjoittajahuoneessa	26
VWR-mallin perusajatus	32
Teemat Tilaaajalta	36
Ideointi	36
Paketit	37
Loppusanat	43
Liite 1: VWR-mallin paketit	46
6.1 PAKETTI 1: Ideointi	46
6.2 PAKETTI 2: Sarjakonsepti	47
6.3 PAKETTI 3: Viimeistelty sarjakonsepti + käsikirjoitus	50
LIITE 2: Nostoja kyselytutkimuksesta	53
Kirjallisuusluettelo	62

Kiitokset

"The room is smarter than the individual. It's a bigger brain."

– *Warren Leight*

On vaikea osoittaa riittävä kiitos kaikille, jotka ovat mahdollistaneet Virtual Writers' Room -hankkeen ja tämän julkaisun. Olemme saaneet apua, tukea ja kannustusta erittäin monelta taholta: rahoittajilta, yhteistyökumppaneilta, ohjausryhmän jäseniltä ja monelta muulta. Ratkaiseva merkitys oli seuraavien tahojen osallistumisella ja positiivisella suhtautumisella: Yle Draama, Suomen Näytelmäkirjailijat ja käsikirjoittajat ry, Tampere Film Festival, Helsinki Script ja Helsingin kaupungin elinkeino-osasto.

Jarmo Lampelan ja Anne Orionin panostus koulutukseen oli merkittävä. Yle Draaman kehittelyprosessia hyödynnetään VWR-mallissa monin tavoin. Ilman Jarmon ja Annen osallistumista meidän työmme olisi ollut paljon vaikeampaa – tai jopa mahdotonta. Yle Nuorten Riikka Takilan liittyminen mukaan tiimiin nosti koulutuksen tasoa entisestään.

Suuri kiitos kuuluu Masterclass-tapahtumiin osallistuneille ammattilaisille. Heidän ansiostaan tehtiin näkyväksi ja sanoitettiin paljon sarja- ja ryhmäkirjoittamiseen liittyvää hiljaista tietoa. Lisäksi useat pääkirjoittajat ja tuotantoyhtiöt ovat auttaneet meitä monilla eri tavoilla.

Erityismaininta kuuluu niille käsikirjoittajille, jotka osallistuivat hankkeen vuonna 2020 toteutettuun kyselyyn sarja- ja ryhmäkirjoittamisesta. Kysely tuotti tärkeää tietoa, jota olemme hyödyntäneet tässä julkaisussa. Te kerrotte omasta työstänne ja kokemuksistanne selkeästi ja ytimekkäästi!

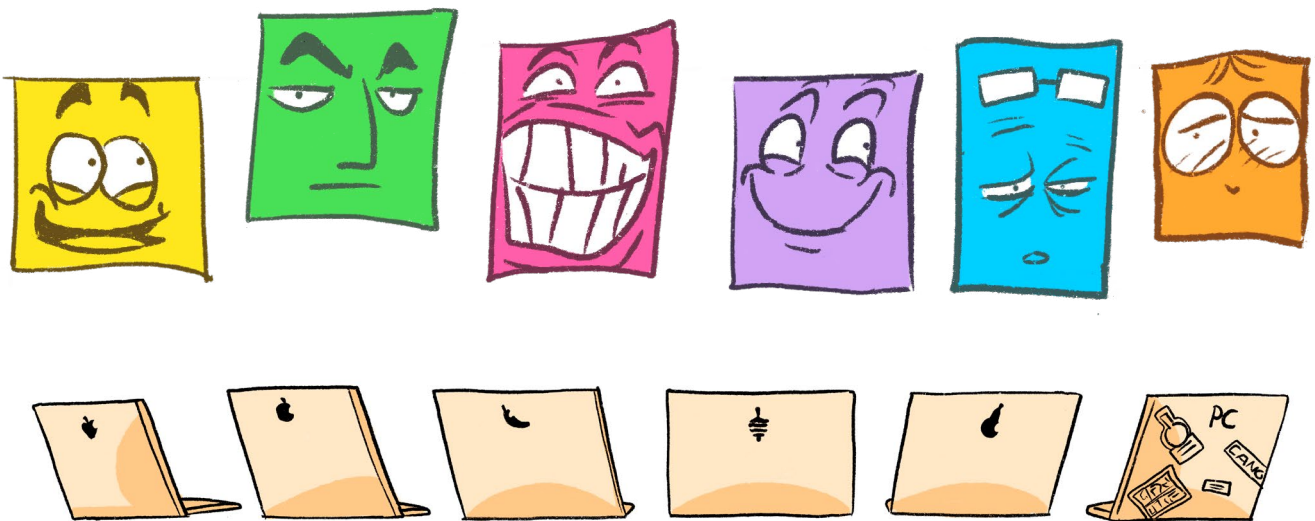
Kaikkein suurin kiitos kuuluu nuorille ja lahjakkaille käsikirjoittajille, jotka ennakkoluulottomasti ja innokkaasti osallistuivat koulutukseen: 9 käsikirjoitusopiskelijaa osallistui VWR-pilottikokeiluun ja 20 varsinaiseen VWR-koulutukseen. Ihmiskokeeseen osallistuminen ei ole aina

helppoa tai kevyttä, mutta toivottavasti koulutus ja sen kautta muodostuneet kontaktit auttavat teitä valitsemallanne tiellä.

Alusta saakka Virtual Writers' Room -hankkeen tärkeimpiä arvoja ovat olleet keskustelevan yhteistyön korostaminen ja uusien työmuotojen ennakkoluuloton tutkiminen. Toivomme, että tämä julkaisu on ensimmäinen askel kohti entistä parempaa yhteistyötä - tapahtuipa se sitten kasvotusten tai virtuaalisessa tilassa.

Helsingissä, Keravalla ja Hämeenlinnassa 13.4.2021

Miira Karhula, Timo Lehti ja Teppo Nuutinen

Johdanto

"Writers' rooms existed already back in the 50s. These old comic legends, three or four of these guys would be in rooms together. And I think it evolved from there."

– *Jenny Bicks*

Writers' Room -nimitystä käytetään, kun puhutaan useamman käsikirjoittajan yhteistyöstä televisiosarjan käsikirjoitusprosessissa: joskus sillä tarkoitetaan pienen tiimin yhteistyötä ja joskus yli kymmenen hengen kirjoitusryhmää. Vaikuttaa siltä, että jokaisella pääkirjoittajalla, sarjatuotannolla ja tuotantokulttuurilla on oma versionsa writers' roomista eli kirjoittajahuoneesta. Vaikka käsitettä ei ole yksiselitteisesti määritelty, suoratoistopalveluiden menestyksen siivittämänä Suomessakin tehdään kirjoittajahuonetyöskentelyä jatkuvasti enemmän.

Perinteisesti suomalaisissa oppilaitoksissa ei ole opetettu writers' room -työskentelyä, vaan käsikirjoituskoulutuksen pääpaino on ollut yksittäisen kirjoittajan taitojen kehittämisessä. Kirjoittajahuoneen idea on nimenomaan yhteistyö ja kirjoitusvastuun jakaminen ryhmän kesken. Kirjoittajahuone tarjoaa mahdollisuuden sarjan käsikirjoitusprosessin nopeuttamiseen ja tehostamiseen – joskus sanotaan, että kirjoittajahuoneessa on enemmän aivovoimaa kuin yksittäisellä käsikirjoittajalla. Kirjoittajahuoneessa käsikirjoittajilta vaaditaan ammattitaitoa, elämäkokemusta ja ryhmätyötaitoja. Ja tietysti pitää osata myös kirjoittaa, sillä työtapaan kuuluu vaiheita, missä käsikirjoittajat työskentelevät itsenäisesti.

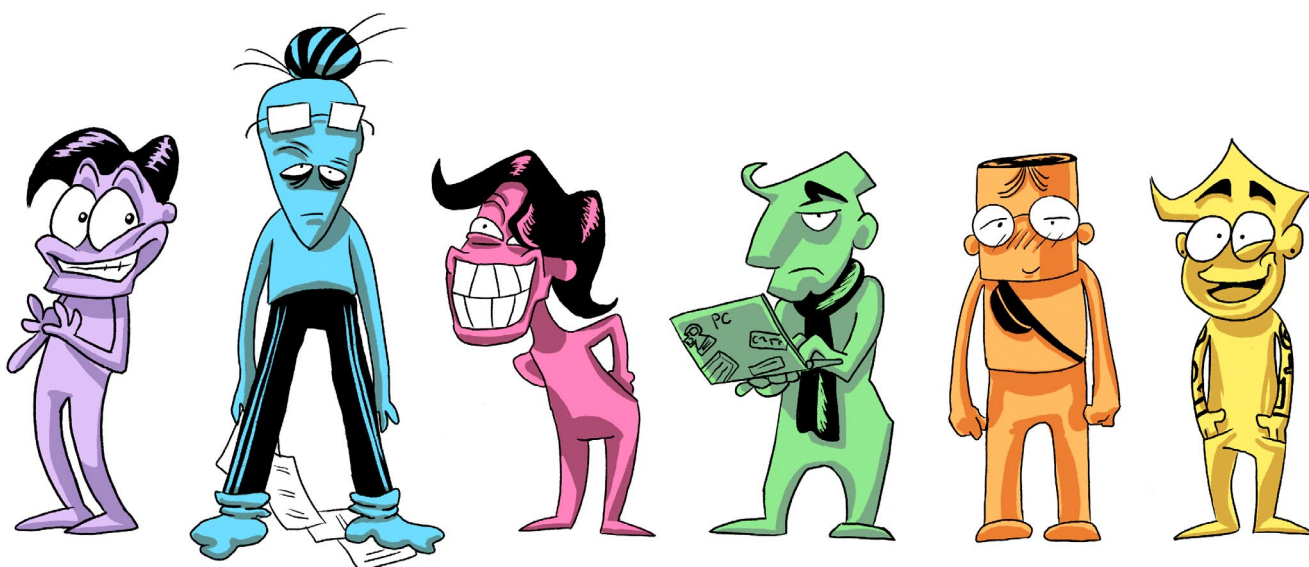
Virtual Writers' Room -hanke käynnistettiin, jotta mahdollisimman moni sarjakirjoittamisesta kiinnostunut pääsisi kokeilemaan ryhmäkirjoittamista käytännössä. Hankkeessa luotiin malli kirjoittajahuonekoulutukselle, joka perustuu nelihenkisen työryhmän yhteistyölle. VWR-malli eroaa vallalla olevasta johtajavetoisesta pääkirjoittajamallista, jota suurin osa ammattimaisista kirjoittajahuoneista käyttää. Tästä

syystä VWR-malli soveltuu ennen kaikkea oppilaitoksiin ja täydennyskoulutukseen.

Tärkeä osa hanketta oli tutkia, onko kirjoittajahuone mahdollista siirtää virtuaaliseen tilaan. Hankkeen alkuvaiheessa kuului erilaisia epäilyksiä virtuaalista työskentelyä kohtaan, mutta hankkeessa on pyritty aidosti tarkastelemaan asioita uudesta kulmasta ja katsomaan tulevaisuuteen. Haasteista huolimatta etätyöskentely tuo mukanaan paljon positiivisia asioita: joustavuutta, tehokkuutta ja jopa konkreettisia säästöjä – hiilijalanjäljen pienentymisestä puhumattakaan.

Hankkeen aikana moni tapahtuma on yllättänyt meidät positiivisesti: ennen kaikkea nuorten käsikirjoittajien innostus löytää tarinoita omasta todellisuudestaan. Hankkeessa on koulutettu 20 nuorta käsikirjoittajaa ja kehitetty 5 täysin uutta sarjakonseptia. Koulutettavat ovat saaneet uusia kontakteja alalta, ja moni heistä on työllistynyt. Lisäksi on onnistuttu nostamaan yleiseen keskusteluun kirjoittajahuonetyöskentelyyn liittyviä kysymyksiä, ongelmia ja haasteita.

Kirjan tavoite on sanallistaa kirjoittajahuoneen keskeiset piirteet, kuvata VWR-malli ja pohtia Virtual Writers' Room -hankkeen aikana heränneitä ajatuksia. Tämä julkaisu on enemmänkin keskustelunavaus kuin yritys kuvata kaikkia mahdollisia kirjoittajahuoneeseen liittyviä nyansseja. Kirja on suunnattu opiskelijoille, ammattilaisille ja alasta kiinnostuneille.

Kirjassa esiintyvät hahmot

"A writers' room is like a classroom. The students will compete for the teachers' approval, as well as for the best grades. And some students will be more competitive than others."

– *Christina Kallas*

Tämä kirja avaa monin tavoin sitä, miksi hyvin toimiva kirjoittajahuone on niin suosittu ja tehokas työtapo ammattimaisessa käsikirjoittamisessa. Kuitenkin kirjan kuvituksessa esiintyvä kirjoittajahuone on karkatyöhuone huonosta kirjoittajahuoneesta. Se kuvaa niitä virheitä, joihin voidaan sortua, kun tavoitteet on asetettu väärin ja toimintatavat ovat huonoja.

Kuvituksen kirjoittajahuone on painajaismainen tila, jossa hyviä ideoita ei uskalleta sanoa ääneen, huonoissa ideoissa roikutaan kiinni vaikka väkisin ja tunnelma on kireä, kyttäävä ja negatiivinen. Lähdetään liian vaativista tavoitteista, syytellään epäonnistumisesta toisia ja päädytään burn outiin ennen kuin käsikirjoitus on valmis.

Pääkirjoittaja on stressaantunut ja itsesäälin vallassa: "Mä joudun kuitenkin kirjottamaan uusiks kaiken, mitä te teette." Pääkirjoittaja näkee projektin tiellä vain esteitä ja budjettiongelmia ja tuo kaikki huolensa kirjoittajahuoneeseen nujertamaan tunnelmaa. Huoneessa istutaan joka päivä kymmenen tuntia ahdistumassa ja riitelemässä. "Tää on aina niin tätä."

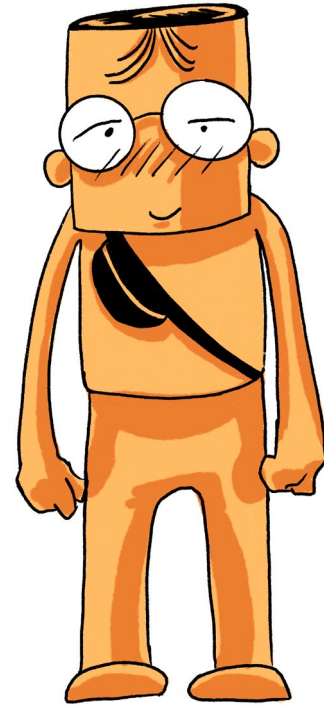

Muutkin ryhmän jäsenet ovat satiirisia malleja niistä huonoista toimintatavoista, joita kirjoittajahuoneeseen voi pesiä:

Ujo nuori kirjoittaja ei saa sanaa suustaan, vaikka ideoita olisikin. Huoneen tunnelma on niin jännitteinen, että sanat juuttuvat Ujon kurkkuun. Vaikka joku kysyy Ujo toteaa: "Eiku meni pois mielestä."

Tyrkky tyrkyttää kerta toisensa jälkeen omaa ideaansa, eikä kuuntele muita: "Mut mä palaan nyt siihen MUN ideaan."

Koomikko lyö läskiksi ja tekee pilkkaa muista ja heidän ideoistaan: "Hei, kattokaa tää sun idea näyttää ihan kirkkoveneeltä!"

UJO

TYRKKY

KOOMIKKO

Kriitikko analysoi ja arvostelee jokaisen ideanpoikasen hengiltä, ennen kuin se on ehtinyt lentokykkyiseksi: "Väsyynttä. Toi on tehty niin sata kertaa jo ysärillä."

Peesaaja myötäilee ja mielistelee Pääkirjoittajaa, vailla pienintäkään halua ottaa riskiä ja ideoida itse: "Mennää vaa sillä, mitä sä ekaks sanoit."

Kuvittaja Allu Laitila on antanut näille tragikoomisille hahmoille hulvattomat ulkoasut, jotka ovat paitsi hyvin kuvaavia, myös iättömiä ja sukupuolettomia. Tällä haluamme korostaa sitä, että näitä huonoja toimintatapoja voi uransa varrella ajautua käyttämään lähes jokainen käsikirjoittaja. Useimmat kirjoittajat käyvät läpi oppimisprosessin, jossa virheiden kautta kasvetaan kirjoittajana ja ryhmäyöntekijänä.

KRIITIKKO

PEESAAJA

Kirjoittajahuone — mitä se tarkoittaa?

"Parhaimmillaan writers' room on moninainen joukko eri vahvuuksilla varustettuja käsikirjoittajia, jotka saavat yhdessä aikaan enemmän kuin osiensa summan."

– *kyselytutkimukseen vastannut käsikirjoittaja*

Yksinkertaisimmillaan writers' room eli kirjoittajahuone tarkoittaa huonetta, jossa käsikirjoittajat keskustelevat, ideoivat ja kirjoittavat. Parhaimmillaan se on rauhallinen ja muusta hälinästä eristetty tila, joka on kuin turvallinen pesä, jossa kaikki kirjoittajat kokevat olevansa hyväksytyssä ilmapiirissä ja uskaltavat sanoa ajatuksensa ääneen. Yksi heittää idean, toinen nappaa siitä kiinni ja jatkaa kehittelyä.

Huoneessa on pöytä ja mukavia tuoleja kirjoittajille, ja yleensä huoneen seinillä on valkotauluja, joihin voidaan kirjata työn alla olevan projektin ideoita, rakennetta ja kohtauksia. Jotkut käyttävät suuria paperiarkkeja ja kirjaavat ideoita värikkäille post it -lapuille, joita voi siirtää paikasta toiseen, kun sarjan rakenne kehittyy. Kun huomataan, että kohtausta tai idea onkin parempi toisessa jaksossa, se on helppo siirtää post it -lapulla. Jaksoa kirjoitettaessa jotkut kirjaavat kohtaukset liuskoille, joita he siirtelevät paikasta toiseen. Tapoja on monia, ja jokainen kirjoittajahuone käyttää itselleen sopivinta työtapaa.

Tärkeintä kirjoittajahuoneessa ei kuitenkaan ole huone tai fyysinen tila, jossa työskennellään. Kirjoittajat voivat tehdä kävelypalaverin – lämmin suositus! – tai työskennellä etäyhteydellä – tästä myöhemmin lisää – tai tehdä vaikka taustatutkimusta maastossa, kumisaappaat jalassa.

Kaikkein merkityksellisintä kirjoittajahuonetyöskentelyssä ovat ihmiset: käsikirjoittajat jotka työskentelevät yhdessä. Kirjoittajahuoneen keskeinen ajatus on tuoda samaan tilaan erilaisia kirjoittajia, jotka yhdessä luovat jotakin itseään suurempaa, sellaista, mihin kukaan heistä ei yksin pystyisi. Kirjoittajat tuovat mukanaan erilaiset elämänkoke-

muksensa, ammattitaitonsa, persoonallisuutensa ja tapansa katsoa maailmaa. Tuloksena on toivottavasti käsikirjoitus, jossa kaikkien kirjoittajien parhaat puolet sekoittuvat ja pääsevät esiin.

Usein projektin alkuvaiheessa, erityisesti jos kirjoittajat eivät tunne toisiaan entuudestaan, on hyvä istua samassa tilassa ja puhua paljon. Jutella, lätistä ja jorista. Asiasta ja asian vierestä. Kertoa omia kokemuksia, jotka löyhästi liittyvät aiheeseen. Tehdä tunnustuksia ja tutustua. Tälle vaiheelle kannattaisi aina varata riittävästi aikaa.

Yhteistä kaikille kirjoittajahuoneille on pyrkimys löytää vastaukset kysymyksiin: Mitä tarinaa olemme kertomassa ja mikä on paras tapa kertoa se? Keskustelu näistä kysymyksistä on kirjoittajahuonetyöskentelyn sisällöllinen kivijalka: jos kirjoittajat eivät pääse näistä asioista minkäänlaiseen yhteisymmärrykseen, yhteistyö voi olla vaikeaa tai jopa mahdotonta.

Usein kirjoittajahuone mahdollistaa myös nopeamman työprosessin: Kolme kirjoittajaa pystyy tuottamaan moninkertaisen määrän materiaalia verrattuna yksinäiseen kirjoittajaan. Kuitenkaan tärkeintä ei ole nopeus, jolla käsikirjoitus kirjoitetaan, vaan erilaisten näkökulmien tutkiminen, henkilöiden moniulotteisuus ja tarinoiden kerroksellisuus.

Kirjoittajaryhmän kokoonpanoa mietittäessä kannattaa avoimesti tarkastella, millaista tarinasisältöä ja millaiselle kohdeyleisölle tarkoitettua sarjaa on tarkoitus tehdä. Voisiko ryhmään löytää kirjoittajia, joilla on aiheesta omakohtaista sanottavaa? Tai ainakin kirjoittajia, jotka tuntevat käsikirjoituksen kohteena olevan elämänpiirin hyvin? Kirjoittajahuone on hyvä keino luoda tasa-arvoisempaa ja monikulttuurisempaa kerrontaa.

Laajemmin ajateltuna writers' room tarkoittaa työtapaa, jossa useamman käsikirjoittajan ammattitaito valjastetaan yhteisen sisällön kehittämiseen. Työtavasta on monia variaatioita, ja voidaan ajatella, että suomenkieliset nimitykset – ryhmäkirjoittaminen, (käsi)kirjoitustiimi, tarinatiimi, kirjoittajahuone – tarkoittavat suurin piirtein samaa asiaa.

Työroolit

"Pääkirjoittaja johtaa writers' roomia. Hänen tehtävänä on suojella idean ydintä ja ohjata keskustelua takaisin sen luo siinä ristiaallokossa, jonka idearikkaiden ihmisten ideointi yleensä muodostaa. Jaksokirjoittajien rooli on yrittää päästä jyvälle siitä, millaisen sarjan pääkirjoittaja aikoo tehdä, ja tuottaa parhaansa mukaan sellaista materiaalia, jolla päästään hyvään lopputulokseen. Tämä ei tarkoita myötäilyä, vaan tarpeen tullen myös kyseenalaistamista. Kaikkien ideoihin tulee suhtautua tasa-arvoisesti."

– kyselytutkimukseen vastannut käsikirjoittaja

Suomalaisissa kirjoittajahuoneissa on yleensä pääkirjoittaja, joka johtaa työskentelyä, kantaa vastuun aikatauluista sekä tehdyn työn laadusta. Pääkirjoittajan lisäksi ryhmässä on muita käsikirjoittajia, joita kutsutaan yleensä nimellä jaksokirjoittaja. Jaksokirjoittaja kirjoittaa yhden tai useamman yksittäisen jakson sarjaan, mutta usein myös ideoi koko sarjan tarinaa osana kirjoittajahuonetta.

Tavallisesti pääkirjoittaja valitsee jaksokirjoittajat itse. Usein tavoitteena on saada huoneeseen tarpeeksi monipuolinen joukko erilaisia kirjoittajia, mielellään eri ikäisiä, eri sukupuolta ja erilaisella elämänkokemuksella varustettuja. Jos kirjoittajahuoneen tiimi on aivan samanmielinen ja samanhenkinen, saattaa käsikirjoituksesta tulla ennalta-arvattava ja tasapaksu.

Kirjoittajilla on erilaisia vahvuuksia: yksi on aivan loistava ideatykki ja positiivinen, pulputtava voima kirjoittajahuoneessa; toinen taas on ryhmässä hiljainen, mutta osaa poimia parhaat ideat ja kirjoittaa niistä loistavia kohtauksia, kun pääsee näppäimistön ääreen; kolmas tuo huoneeseen vahvan henkilökohtaisen kokemuksensa aiheesta. Hienoimmillaan kirjoittajahuoneeseen syntyy luova ilmapiiri, jossa keskustelun

tai jopa väittelyn kautta löydetään uusia tapoja kertoa tarinoita.

Pääkirjoittajalla täytyy olla vahva visio, jonka mukaan käsikirjoitustyö etenee. Parhaassa tapauksessa se on kirkas muttei liian joustamaton tai yksisilmäinen. Toimivimpaan lopputulokseen päästään, kun pääkirjoittajan visio muovautuu ja kehittyy kirjoittajahuoneessa, muttei kuitenkaan löysty tai latistu.

Joskus ryhmässä saattaa tulla isojaakin mielipide-eroja tarinan suunnasta, ja niiden välillä on tehtävä päätöksiä, jotta työssä voidaan jatkaa eteenpäin – silloin pääkirjoittaja päättää ja myös kantaa vastuun päätöksestä. Toivottavaa kuitenkin olisi, ettei kirjoittajahuone muistuttaisi ankaran auktoriteetti johtajan pitämää puhuttelua kurittomalle tiimille vaan tunnelmassa olisi vapautta, innostusta ja leikkiä.

Parhaimmillaan ideointi on tasa-arvoista ja tuntuu pakottomalta: kaikki uskaltavat heittää ideoita vailla pelkoa siitä, että niitä arvotetaan hyviksi tai huonoiksi.

Hyvä jaksokirjoittaja osaa ottaa sarjan omakseen. Vaikka sarja olisi jaksokirjoittajalle vain yksi projekti muiden joukossa, hän on valmis näkemään vaivaa, paneutumaan ja kirjoittamaan tarpeen tullen monta versiota tekstistä. Hän löytää projektiin intohimoa ja luomisen iloa. Hän ymmärtää sarjan genren konventiot – esim. komedia, poliisisarja, perhedraama – mutta osaa suhtautua niihin avoimesti ja luovasti. Hän ymmärtää sarjan konseptin ja oman roolinsa ryhmässä. Hän uskaltaa ajatella, kysyä ja kyseenalaistaa, mutta ymmärtää myös, milloin työssä on pakko mennä eteenpäin. Hän luottaa pääkirjoittajan visioon ja pyrkii auttamaan sen terävöittämisessä.

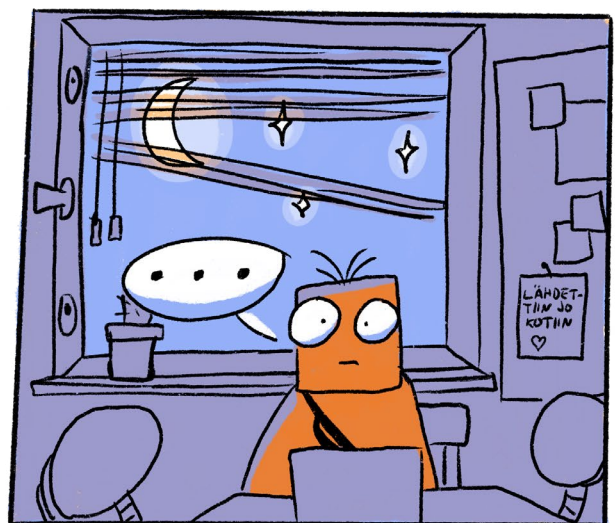
Työnkuvat ja työtavat vaihtelevat paljon eri kirjoittajahuoneiden välillä. Siksi onkin hyvä, että käsikirjoittaja keskustelee ja neuvottelee sopimusta tehdessään siitä, mitä häneltä kyseisessä projektissa odotetaan: kuinka pitkää läsnäoloa kirjoittajahuoneessa, kuinka monta kirjoituskierrosta kohtausluettelosta ja kuinka monta versiota jaksokäsikirjoituksista jne. Mitään aina voimassaolevaa sääntöä ei näistä ole, jokainen projekti on omanlaisensa.

Virtual Writers' Room -hankkeen Masterclass-tapahtumissa nostettiin esiin hyvin erilaisia kirjoittajahuoneita, mm. Aallonmurtaja, Babylon Berlin, Bad Apples, Karppi, Koukussa, Paratiisi ja Sisäilmaa. Näiden sarjojen kirjoitusprosessit eroavat toisistaan huomattavasti, mutta silti niiden ytimessä on useamman kirjoittajan yhteistyö.

"Everybody keeps telling me how a writers' room should work. But we do it our own way."

– *Henk Handloegten*

Työvaiheet

"... olen työskennellyt yli kymmenessä writers' roomissa, eikä yksikään niistä ole vielä kauheasti muistuttanut toisiaan. Jokainen writers' room pitää rakentaa pohjasta asti aina uudestaan olosuhteet, persoonat, tilaus ja muut tekijät huomioiden."

- kyselytutkimukseen vastannut käsikirjoittaja.

Sarjojen kirjoitusprosessit voivat erota työvaiheiltaan ja aikatauluiltaan huomattavasti. On kuitenkin löydettävissä työvaiheita, jotka toistuvat melkein jokaisessa kirjoitusprosessissa.

Yleensä sarjan konseptista on olemassa jonkinlainen versio, jolla sarja on myyty kanavalle. Saattaa olla olemassa myös pilottijakson käsikirjoitus. Usein nämä dokumentit ovat pääkirjoittajan kirjoittamia.

Projektista riippuen kirjoittajahuoneen ensimmäinen työvaihe saattaa olla taustatutkimuksen tekeminen. Jos kirjoitetaan sarjaa lääkäreistä tai poliiseista, on hyvä tutustua heidän työhönsä ja arkeensa huolellisesti. Usein kannattaa tehdä ennakkotutkimusmatkoja ja haastatteluja. On hienoa, jos näissä voi olla mukana koko kirjoitusryhmä, jolloin kaikki saavat ensikäden tietoa ja voivat keskustella havainnoistaan yhdessä.

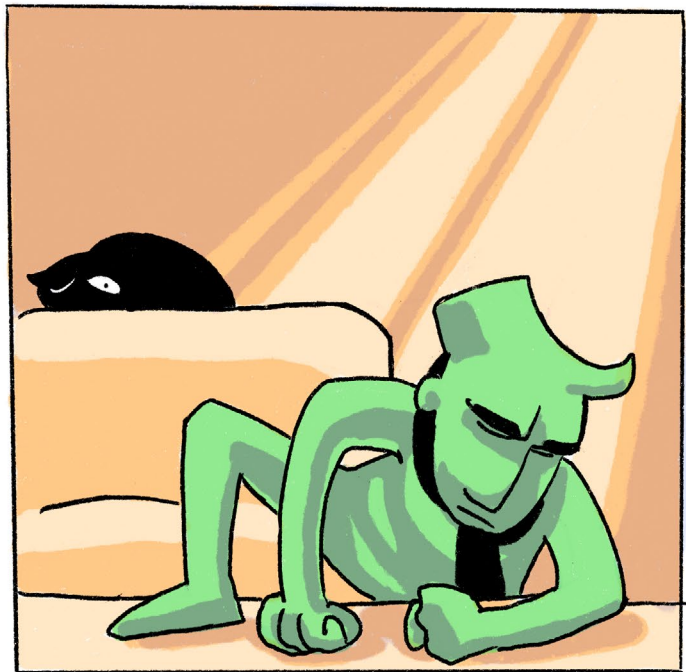
Monesti kirjoittajahuoneessa puhutaan aluksi paljon sarjan henkilö-
hahmoista, millaisia he ovat, millaisia valintoja he tekevät, mikä heidän tarinankaarensa on. Jokaisen kirjoittajan pitää oppia tuntemaan hahmot niin hyvin, että he alkavat elää kirjoittajan mielessä.

Kirjoittajahuoneessa harvoin kirjoitetaan valmiita käsikirjoituksia tai edes kohtaustuetteloita sanatarkasti. Yleensä kirjoittajahuoneessa ideoidaan koko tarinan kaari, jaksokohtaiset tapahtumat ja käydään jokainen jakso läpi kohtaustasolla. Tässä työvaiheessa eri juonilinjat ja kohtaukset visualisoidaan valkotaululla tai eri väristen post-it-lappujen avulla. Monesti se helpottaa suurten kokonaisuuksien hallintaa ja rakenteen suunnittelua.

Yhteisen suunnitelman valmistuttua jaksot jaetaan ja jokainen kirjoittaja siirtyy kirjoittamaan omaa osuuttaan kirjoittajahuoneessa tekemiensä muistiinpanojen pohjalta. Jaksokirjoittaja kirjoittaa itsenäisesti etukäteen sovitun tekstin (esim. synopsis, outline, treatment tai kohtausluettelo) ja palauttaa sen pääkirjoittajalle. Usein kun on hajaannuttu kirjoittamaan ensimmäiset tekstit, onkin tarpeen kokoontua uudelleen ja käydä kokonaisuutta vielä läpi yhdessä kirjoittajahuoneessa.

Pääkirjoittajan palautteen pohjalta jaksokirjoittaja tekee tekstistä yhden tai useamman version. Vasta kun pääkirjoittaja antaa luvan, jaksokirjoittaja siirtyy kirjoittamaan ensimmäistä käsikirjoitusversiota. Usein jaksokirjoittaja tekee vähintään kaksi versiota käsikirjoituksesta, ennen kuin hän luovuttaa sen pääkirjoittajalle.

Sanotaan, että kirjoittaminen on suurimmaksi osaksi uudelleenkirjoittamista, ja se pitää paikkansa myös kirjoittajahuoneessa. Kirjoittajilta vaaditaan kärsi-

vällisyyttä, kun jo kertaalleen sovittuja tarinoita joudutaan moneen kertaan muokkaamaan. Kun on kyse sarjasta, usein muutos jaksossa kaksi aiheuttaa muutoksen myös jaksossa neljä. Kaikki vaikuttaa kaikkeen. Jos kirjoittajan on hyvin vaikea luopua yksittäisistä kohtauksista tai ideoista, hän voi kokea uudelleenkirjoittamisen vaikeaksi ja turhauttavaksi. Yleensä kuitenkin kokenut jaksokirjoittaja osaa nähdä metsän puilta ja ymmärtää, milloin on turha roikkua yksittäisessä kohtauksessa tai ideassa kokonaisuuden kustannuksella.

Viimeisen editointikierroksen tekee pääkirjoittaja. Tällöin jaksokirjoittajat ovat jo muualla, toisissa projekteissa. Pääkirjoittajan tehtävä on muokata käsikirjoitukset yhtenäiseksi sarjaksi, jonka hahmot ja tapahtumat muodostavat järkevän kokonaisuuden. Usein varsinkin repliikeissä on suurta hajontaa ja pääkirjoittaja huolehtii, että hahmot puhuvat samalla tavalla läpi sarjan.

Pääkirjoittaja muokkaa käsikirjoituksia tarpeen mukaan myös esituinto- ja kuvausvaiheessa. Hänellä on paras tieto sarjan kokonaisuudesta, ja hän yleensä saa tehtyä tuotannollisista syistä vaaditut muutokset niin, ettei sarjan kokonaisuus kärsi. Tuotannollisia muutoksia saattaa tulla esimerkiksi, kun näyttelijä sairastuu, kuvauspaikka vaihtuu tai kohtauksia joudutaan poistamaan.

Yleensä pääkirjoittaja on mukana myös jälkituotannossa eli editointivaiheessa, jolloin hän katsoo ja kommentoi sarjan off line -leikkausversiot. Pääkirjoittaja on siis sarjan tekoprosessissa mukana aivan alusta loppuun saakka.

Millä asenteella kirjoittajahuoneeseen?

"...se, että kaikki kirjoitustiimin jäsenet tietävät, että heidän ideoihinsa suhtaudutaan avoimesti ja kunnioitavasti, vapauttaa siten, että keskustelu soljuu, ajatukset lentävät ja hyvää tavaraa syntyy helposti."

– *kyselytutkimukseen vastannut käsikirjoittaja*

Kirjoittajahuonetyöskentely saattaa kuulostaa leppoisaalta jutustelulta, mutta todellisuudessa uuden sarjan kehittäminen on raskasta työtä, jota on vaikea tehdä intensiivisesti kovin pitkään. Aivot käyvät kovilla kieroksilla. On kestettävä muutosta, epävarmuutta ja painetta. Usein kirjoittajahuoneessa vietettyjen päivien jälkeen olo aivan uupunut, eikä haluaisi sanoa sanaakaan kenellekään.

Pahimmillaan kirjoittajahuone tuo esille kaikkien kirjoittajien huonoimmat puolet ja epävarmuudet. Varsinkin jos kirjoittajilta puuttuu yhteinen visio, voi kirjoittajahuone johtaa vaikeaan ilmapiiriin ja aika-
taulupaineessa tehtyihin kompromisseihin. Sarjasta saattaa tulla innoton ja varovainen, vanhoja kikkoja kierrättävä genrensä edustaja. Kirjoittajahuone ei siis ole mikään ihmekeino, jolla kirjoitetaan aina hienoja sarjoja. Kenties jotkut sarjat on syytä kirjoittaa yksin tai työparin kanssa.

Kannattaa muistaa, että monet kirjoittajat ovat tarkkailijoita, jotka ovat tottuneet havainnoimaan ihmisiä ja huomaamaan muiden mielen-tilat. Pienessä ryhmässä on helppo havaita, jos jonkun mieli on muualla. Jos liian tiukat farkut hiertävät ja aamuinen riita puolison kanssa pyörii mielessä, muut kyllä huomaavat sen. Keskittyminen ja kuunteleminen ovat olennaisia asioita kirjoittajahuoneessa – kun työskentely on käynnissä, ei ole asiallista selata somea tai varata kampaaja-aikaa. Jokaisella kirjoittajalla on suuri vastuu ryhmän ilmapiiristä, ja yhdenkin kirjoittajan huono keskittyminen tai negatiivinen energia tarttuu helposti koko ryhmään.

Toimintatapa, jota kannattaa välttää kokonaan, on toisten ideoiden lyttääminen joko ilmeillä, eleillä tai ääneen. Silmien pyörittely, huokai-

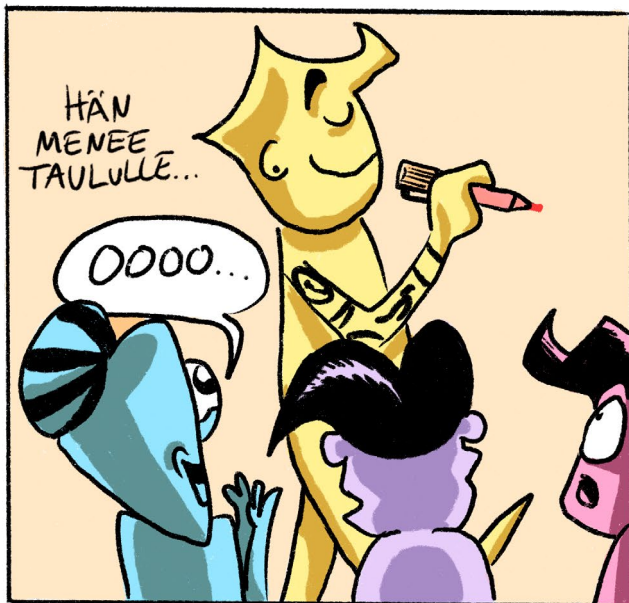
lu ja tuhahtelu nujertaa kanssakirjoittajan usein vielä helpommin kuin ääneen esitetty kritiikki.

On vanha, hyvä sanonta, että huonot ideat kuolevat itsekseen, niitä ei

tarvitse erikseen tappa. Ryhmässä kyllä huomaa nopeasti, mitkä ideat sytyttävät ryhmän ja saavat aikaan jatkoideoita. Ei ole tarvetta lytätä tai vähätellä toisen haparoi-vaa ideaa. Ja joskus hyvän tari-nan sytykkeenä saattaa olla aivan hölmö heitto, joka alkaakin poikia jotain hienoa.

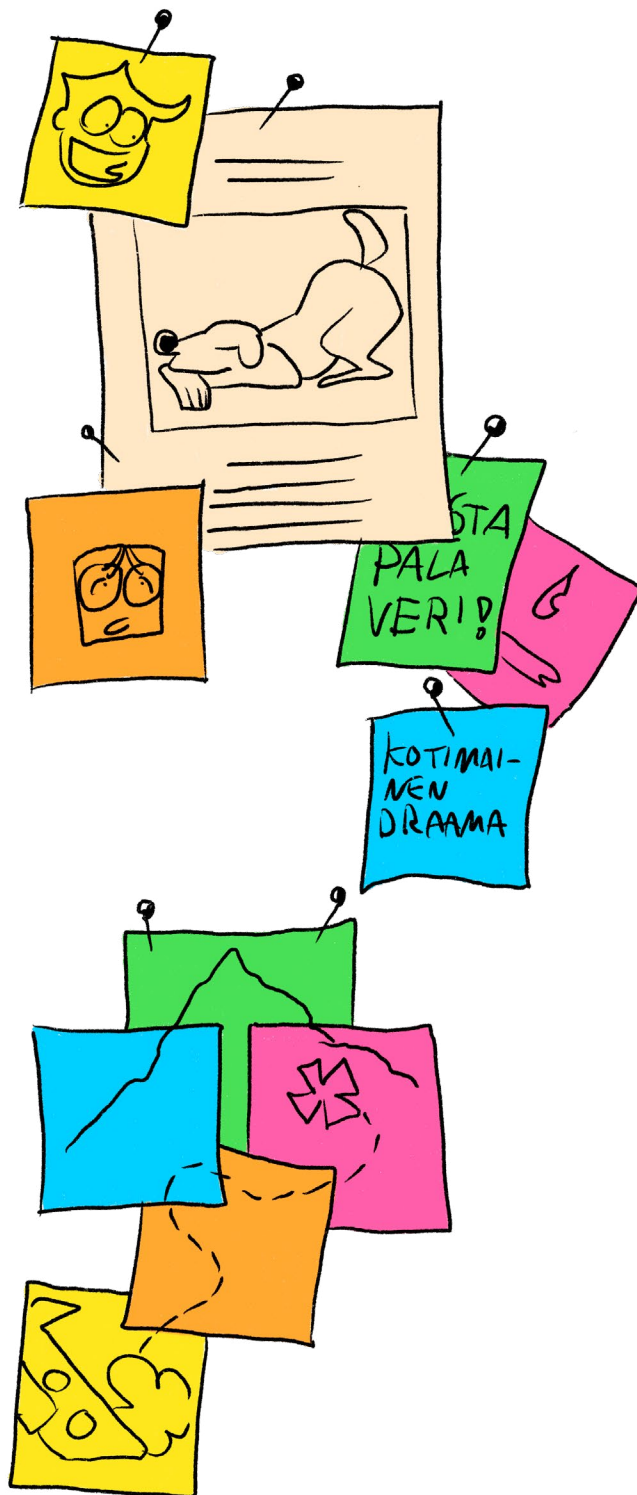
Hyvä käsikirjoittaja ymmär-tää, ettei ideoita myöskään kannata pantata. On turha ajatella, että ei kerro jotakin loistavaa ajatusta, koska voisi kenties käyttää sen jossain muualla. Luovuus on kuin rakkaus; se lisääntyy, kun sitä käytetään. Kun sarjan tarina alkaa toden teolla pyöriä päässä ja tulee uniinkin, alkaa ideoita putkahdella usein niin hurjaa tahtia, ettei niitä tarvitse säästellä.

On jokaisen oma asia, kuinka paljon hän haluaa itsestään, histo-riastaan ja omasta elämäntilantees-taan puhua. Kuitenkin kokemus on osoittanut, että lopputulos on paras, jos kirjoittajahuoneessa on niin luottamuksellinen ja avoin ilma-piiri, ettei kukaan pelkää puhua hankalistakaan asioista. Kannattaa myös sopia, että kirjoittajahuonees-sa tehdyt tunnustukset pysyvät kirjoittajahuoneessa.

Huoneentaulu kirjoittajahuoneeseen

- Oletko ajoissa paikalla? Keski-tytkö työskentelyyn? Kuunteletko, mitä muut sanovat?
- Luotatko pääkirjoittajan ja muiden kirjoittajien ammattitaitoon?
- Luotko omalla käytökselläsi vapautunutta ja luottamuksellista ilmapiiriä?
- Kerrotko tarinoita elävästä elämästä ja todellisista ihmisistä? (Vai ovatko ideasi lainauksia elokuvista ja sarjoista?)
- Ethän jankkaa omia ideoitasi loputtomasti? (Ethän esitä samaa idea enempää kuin kolme kertaa? Neljäs kerta alkaa jo tuntua saman asian toistamiselta.)
- Ethän vähättele muiden ideoita? (Ethän myöskään huokaile, haukottele tai pyörittele silmiäsi muiden kertoessa ideoitaan?)
- Teetkö yhteisestä ideoinnista hyvät muistiinpanot, joiden pohjalta voit myöhemmin kirjoittaa oman osuutesi?

Virtuaalinen kirjoittajahuone

"Virtuaalinen työskentely on tietyllä tavalla persoonat-
tomampaa kuin kasvokkain työskentely. Työskentely ei
onnistu, ellei toisille anna tilaa puhua, koska päälle-
kään puhuminen aiheuttaa käsittämättömän kakofo-
nian. Silti pitäisi pystyä olemaan rento ja luova, ja pitäisi
pystyä luottamaan toisiin."

– *VWR-pilottikokeiluun osallistunut käsikirjoittaja*

Virtuaalinen kirjoittajahuone tarkoittaa writers' room -työskentelyn siir-
tämistä virtuaaliseen tilaan. Käytännössä virtuaalinen tila muodostuu,
kun käsikirjoittajat kommunikoivat Zoomin, Teamsin, WhatsAppin tai
muun sovelluksen avulla, joka mahdollistaa audio- ja videoyhteyden.

Virtuaalisessa kirjoittajahuoneessa korostuvat ne asiat, jotka ovat
merkityksellisiä myös perinteisessä kirjoittajahuoneessa: keskittynyt
läsnäolo, tarkka kuunteleminen, puheenvuoron antaminen muille ja
hyvän ilmapiirin rakenta-
minen. Monesti työskente-
lyssä hyödynnetään näytön
jakamista, pilvipalvelussa
olevaa yhteistä tekstitie-
dostoa tai vaikkapa kame-
raa, joka kuvaa valkotaulua.
Tapoja on monia, ja olisi
väärin väittää, että virtuaa-
lisessa kirjoittajahuonees-
sa pitää toimia juuri tietyllä
tavalla – lopultahan kyse
on samanlaisesta luovasta
yhteistyöstä kuin perinteis-
essä kirjoittajahuoneessa.

Työskentely virtuaalisessa kirjoittajahuoneessa

"Writers' room on yhdistelmä demokratiaa ja diktatuaaria. On hyvä, että ryhmällä on johtaja, jonka ääni painaa enemmän, mutta muiden ryhmäläisten motivaation kannalta hänen on syytä olla demokraattinen ja päästää jokainen ääni kuuluviin." –

kyselytutkimukseen vastannut käsikirjoittaja

Virtuaalisen työskentelyn onnistuminen ei ole itsestäänselvyys. Jos nettiyhteys tai laitteet eivät toimi, virtuaalinen kirjoittajahuone ei toimi. Yhdenkin kirjoittajan yhteysongelmat vaikeuttavat koko ryhmän työskentelyä. Virtuaalisen kirjoittajahuoneen kannalta on olennaista, että kaikki ryhmän jäsenet huolehtivat omien laitteidensa, sovelluksiensa ja yhteyksiensä toimivuudesta.

Moni kokee työskentelyn virtuaalisessa tilassa kuormittavampana kuin perinteisessä kirjoittajahuoneessa, ja saman työmäärän tekeminen virtuaalisessa tilassa vie pidemmän ajan. Säännöllisten taukojen merkitys korostuu. On myös syytä huomioda, ettei työpäiviä kannata turhaan venyttää. Jos perinteisessä kirjoittajahuoneessa voidaan ideoida jopa kuusi tai kahdeksan tuntia yhteen soittoon, se tuntuu virtuaalisessa huoneessa helposti ylivoimaisen pitkältä ajalta. Uuden tarinan kehittäminen on niin raskasta työtä, että kirjoittajat ovat helposti uuvuksissa jo neljän tunnin kohdalla.

Virtuaalisessa tilassa sanattomat viestit eivät välity yhtä helposti kuin perinteisessä kirjoittajahuoneessa. On vaikeampi tulkita sanatonta palautetta, ja väärinymmärrysten riski kasvaa. Varsinkin jos etäyhteydellä ei käytetä kameraa ja ollaan pelkän äänen varassa, puhutaan helposti samaan aikaan. Toisaalta, mitä tottuneempi ryhmä on virtuaaliseen työskentelyyn, sitä vähemmän virheellisiä tulkintoja tulee.

Virtuaalisen kirjoittajahuoneen ongelmat näyttävät korostuvan, jos käsikirjoittajat eivät tunne toisiaan entuudestaan. Virtuaalisessa tilassa tutustuminen ei ole mahdotonta, mutta se on vaikeampaa kuin kasvokkain. Onkin järkevää käyttää aikaa epäviralliseen keskusteluun ja kuulumisten vaihtoon, koska tämä helpottaa ryhmän hitsautumista yhteen.

On huomattu, että virtuaalisessa kirjoittajahuoneessa on mahdollista käydä läpi jo kirjoitettua outlinea tai käsikirjoitusta varsin tehokkaasti. Tällöin sama teksti voi olla auki kaikkien osallistujien omilla tietokoneilla ja he voivat seurata keskustelua ja osallistua siihen. Tämä työvaihe saattaa toimia jopa mutkattomammin virtuaalisessa tilassa kuin fyysisessä tilassa.

Virtuaalisen kirjoittajahuoneen vahvuuksia ovat joustavuus ja ajan säästyminen, kun turha matkustaminen vähenee. Jokaisen työryhmän kannattaa pohtia, miten parhaalla tavalla voi hyödyntää perinteistä ja virtuaalista kirjoittajahuonetta joustavasti yhdistellen.

ETÄ TYÖSKENTELYN
UUDET MAHDOLLISUUDET
VIRTUAALISESSA TYÖHUONEESSA
OLEMME KAIKKI KUULUVASTI
JA NÄKYVÄSTI LÄSNÄ!

ERROR

EPÄONNISTUI

NÄYTÖN JAKAMINEN EPÄONNISTUI ERROR

NÄYTÖN JAKAMINEN EPÄONNISTUI

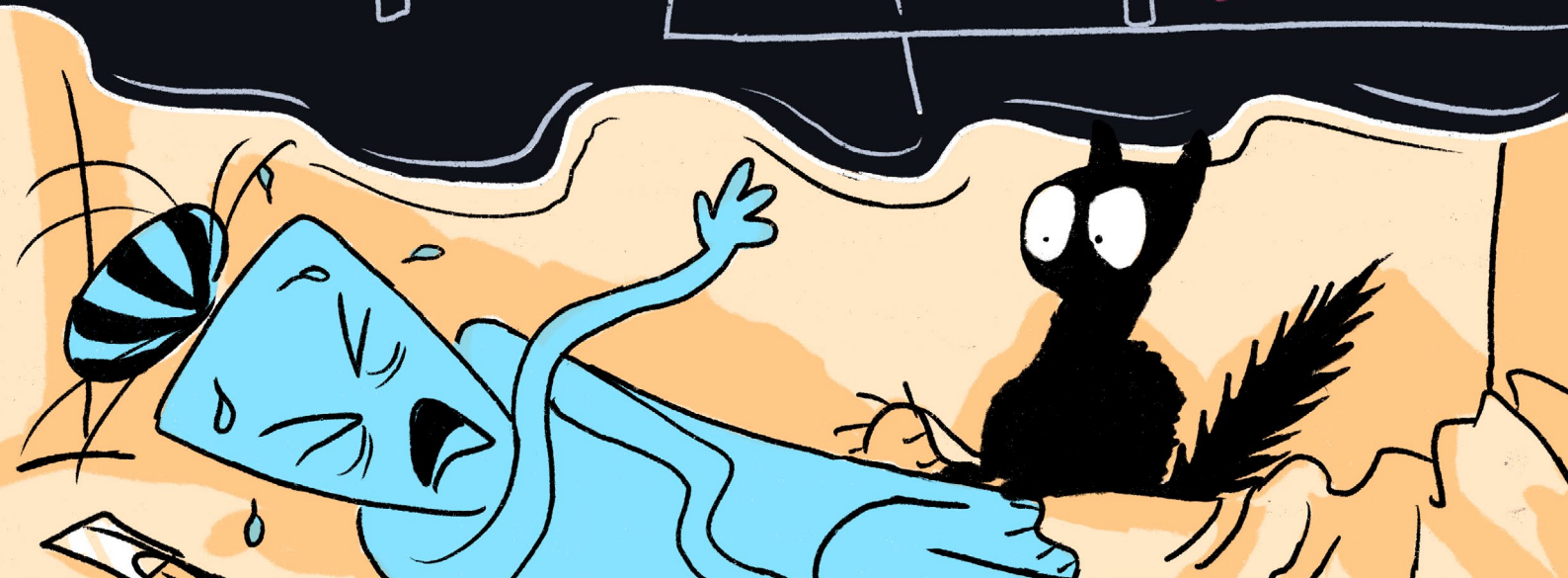
RÄTIN

PLAA PAA PAA PAA

CHAT

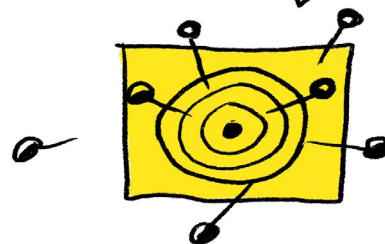
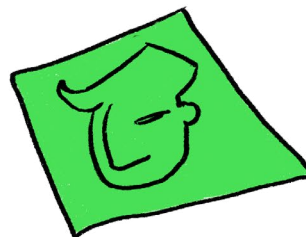
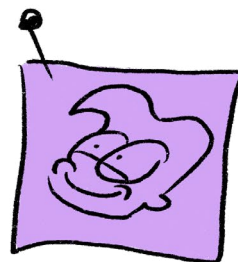
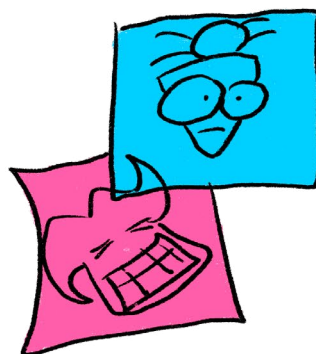
APUA!

MIKKI MUTELLA!

Huoneentaulu virtuaaliseen kirjoittajahuoneeseen

- Onhan nettiyhteys on kunnossa ja ohjelmistot ajan tasalla? Toimivatko kuulokkeet, mikrofoni ja web-kamera moitteettomasti?
- Asennoidutko virtuaaliseen työskentelyyn samalla tavalla kuin perinteiseen kirjoittajahuoneeseen? Oletko ajoissa paikalla ja minimoitko kaikki mahdolliset häiriötekijät?
- Keskitytkö työskentelyyn - vai selaatko sähköpostia, uutisia tai sosiaalista mediaa?
- Osallistutko aktiivisesti keskusteluun? Pidätkö puheenvuorosi lyhyinä ja selkeinä? Annathan muille puheenvuoron, etkä puhu muiden päälle?
- Varmistatko, että olet ymmärtänyt ryhmän tekemät päätökset samalla tavalla kuin muut? Teetkö muistiinpanoja?

OI JOI VOI! TYÖMÄÄRÄNI
ON LOPUTON. **LOPUTON!**

YHYY OLEN MYYNYT
KOKO SIELUNI TÄLLE
PROJEKTILLE!

HEI! MITEN
KEHTAATTE
PILKATA SUURTA
NEROAA?! **HÄPEÄ!**

VWR-mallin perusajatus

"Kuvailisin koulutusta eräänlaiseksi ihmiskokeeksi, jossa tulosta tärkeämpää on yksilön oppiminen ja kasvu niin kirjoittajana kuin ryhmätyöskentelijänäkin."

- VWR-koulutukseen osallistunut käsikirjoittaja

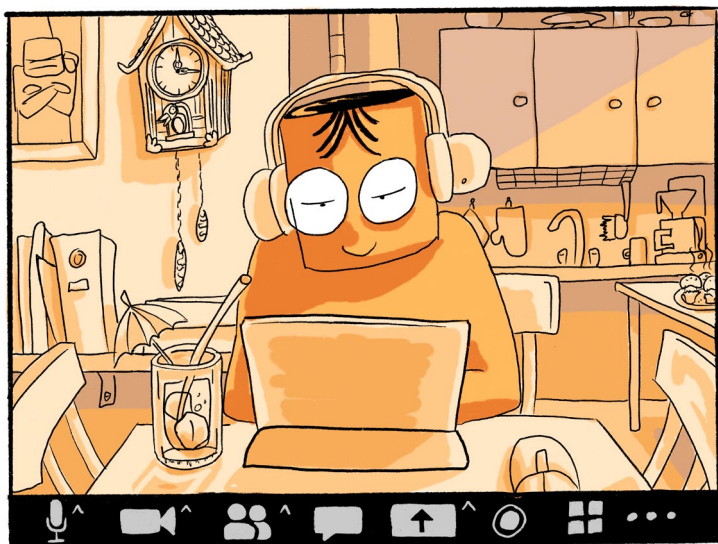
VWR-malli on kehitetty ensisijaisesti oppilaitoksia ja täydennyskoulutusta varten. Oppilaitoksessa ollaan usein hyvin erilaisessa tilanteessa kuin ammattimaisessa kirjoittajahuoneessa eikä writers' room -työskentelyn simuloiminen ole helppoa. Oppilaitosten aikatauluja silmällä pitäen VWR-malli on suunniteltu ensisijaisesti lyhyiden sarjamuotojen, ns. short form -sarjojen, kehittelyä varten.

VWR-mallin tarkoitus on antaa koulutettaville käsitys kirjoittajahuonetyöskentelystä ja sarjakonseptin kehittelyprosessista. Parhaiden ideoiden tunnistaminen ja valitseminen on keskeinen osa mitä tahansa käsikirjoitusprosessia: päätösten ja kompromissien tekeminen vie prosessia eteenpäin. Ideana on siis tekemisen kautta oppiminen.

VWR-mallissa suurin osa ryhmien työskentelystä tapahtuu virtuaalisessa tilassa. Tämä vähentää opiskelijoiden ja mentoreiden tarvetta liikkua yhteisiin tapaamisiin. Se myös helpottaa koulutuksen järjestelyjä ja useimmiten vähentää kustannuksia.

lyjä ja useimmiten vähentää kustannuksia.

Pienryhmät päättävät itse, kuinka usein ja pitkään he tapaavat. Virtual Writers' Room -hankkeessa koulutettavat tapasivat toisiaan myös kasvotusten ja kävivät tekemässä taustatutkimusta koko ryhmän voimin. Vaikuttaa siltä, että ylimääräiset tapaa-

miset ja onnistuneet taustatutkimusretket parantavat ryhmähenkeä ja motivaatiota – ja sitä kautta myös ryhmän kehittämää sarjakonseptia.

VWR-malli toimii pitkälti Mentoreiden ammattitaidon ja johtajuuden varassa. Mentorit johtavat pienryhmien työskentelyä aikatauluttamalla ja ohjeistamalla, millaisia

”paketteja” kirjoitetaan. Mentorit myös antavat sisällöllistä palautetta ryhmille. Mahdollisissa ongelmakohtissa he auttavat ryhmiä matalalla kynnyksellä. Ongelmat voivat liittyä dramaturgiaan, päätöksentekoon tai ryhmädynamiikkaan. Mentorien tehtävänä on myös kertoa ammattimaisten kirjoittajahuoneiden käytänteistä samalla, kun ryhmät etenevät oman sarjakonseptinsa kehittämisessä – myös keskeinen sarja- ja ryhmäkirjoittamisen teoria tuodaan mukaan palautteen ohessa. Mentorien rooli on keskeinen, ja heidän asenteensa on merkittävä koko koulutuksen onnistumisen kannalta.

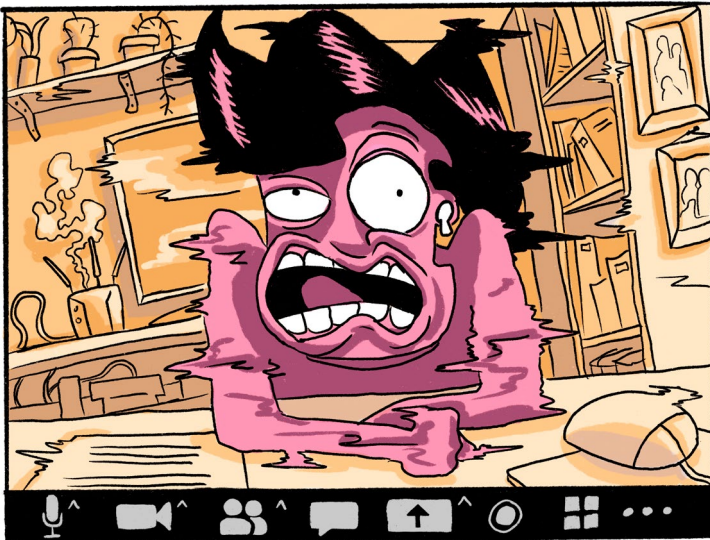
VWR-mallin ytimessä on nelihenkinen, demokraattinen opiskelijaryhmä. Ryhmällä ei ole johtajaa, vaan päätökset tehdään yhteisesti: kaikkien on oltava päätöksistä samaa mieltä – tai ainakin sopeuduttava tehtyyn kompromissiin. VWR-malli pakottaa koulutettavat keskustelemaan ja pohtimaan erilaisia vaihtoehtoja. Työskentelymalli vaatii aikaa ja sitoutumista, eikä päätöksenteko

demokraattisessa pienryhmässä ole aina helppoa. Jos ryhmä ajautuu täydelliseen umpikujaan Mentorit auttavat ratkaisun löytämisessä.

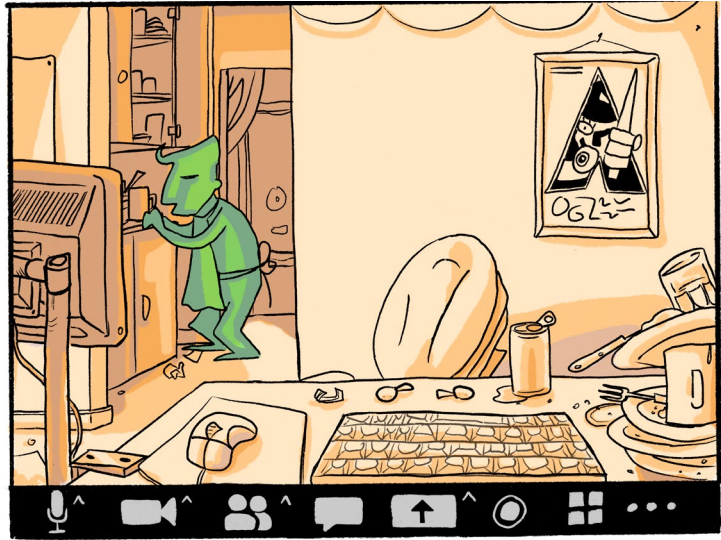
Pienryhmien omien sarjaidoideiden kehittäminen lähtee täysin puhtaalta pöydältä. Kimmoke ideointiin tulee Tilaaajan ehdottamien teemojen muodossa, ja niiden

CHAT HEI, SUN KUVA JÄÄTY!

pohjalta pienryhmät alkavat keskustelulla, mikä juuri heidän ryhmänsä sarjaidea voisi olla. Osallistujat eivät siis tule koulutukseen valmiiden sarjaideoiden kanssa, eikä heitä siihen kannusteta. Alusta saakka on tärkeää painottaa koulutettaville, että VWR-mallissa ei ole kyse omien ideoiden runnomisesta läpi ja

muiden ideoiden nujertamisesta – kyse on keskusteleavasta ryhmätyöstä ja kyvystä löytää parhaat ja sopivimmat ideat kyseisen ryhmän yhdessä kehittämään sarjakonseptiin. Keskeistä on löytää "meidän juttu", johon

koko ryhmä sitoutuu.

Ideointivaiheen jälkeen ryhmä voi ehdottaa keskuudestaan pääkirjoittajaa tai Mentorit voivat määrätä, kuka ryhtyy pääkirjoittajaksi. Pääkirjoittajan valinta ei ole välttämätöntä, mutta useimmiten se helpottaa päätöksentekoa ja sujuvoittaa työskentelyä.

VWR-mallin tarkoitus on rakentaa turvallinen "kupla", jossa koulutettavat voivat kehittää ideoitaan, harjoitella ryhmätyötaitoja ja jalostaa ymmärrystä omasta itsestään kirjoittajana. Tavoitteena on luoda positiivinen ilmapiiri, missä ideat ovat koko ryhmän ideoita ja kaikki ryhmän jäsenet kokevat

sarjakonseptin yhteiseksi projektiksi. Olennaista on jakaa omia ajatuksia, havaintoja ja kokemuksia – ja kuunnella muita.

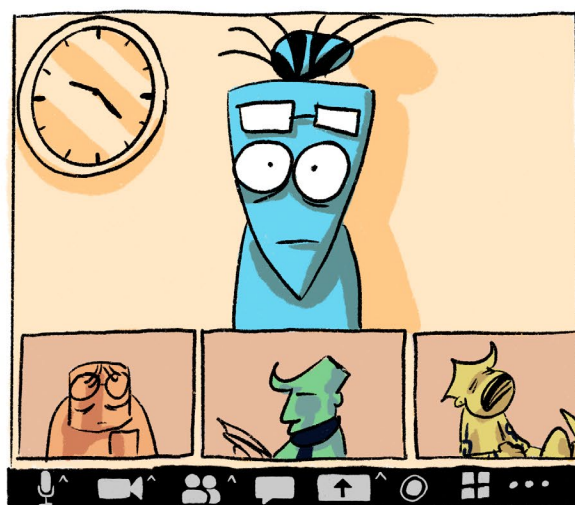
Lopulta VWR-mallissa tärkeintä ei ole uusi originaali sarjakonsepti – vaan ryhmätyön opettelu ja kehittelyprosessin läpikäyminen.

Tutustuminen ja ryhmäytyminen

Kokemus on osoittanut, että tutustuminen ei ole kovin helppoa virtuaalisessa tilassa. Siksi tutustuminen kannattaa tehdä kasvotusten, ja sille on syytä varata riittävästi aikaa.

VWR-mallin tutustumisvaiheessa Mentorit käyvät läpi televisiokerrontaan ja käsikirjoittamiseen liittyviä peruskäsitteitä. Tavoitteena on, että kaikki puhuvat samaa kieltä ja asennoituvat ryhmäkirjoittamiseen samalla tavalla.

Tutustumisvaiheessa tehdään yksilötehtävä, jossa koulutettavat jakavat toisilleen tarinan omasta elämästään. Tarinoiden myötä koulutettavat oppivat tuntemaan toisensa paremmin, ja samalla rakentuu myös luottamuksellinen ilmapiiri. Tehtävä valmistaa koulutettavia siihen, että kirjoittajahuoneessa täytyy olla valmiina jakamaan kokemuksiaan ja ehkä vaikeitakin muistoja omasta elämästään.

Koulutettavien jakaminen neljän hengen ryhmiin on tärkeä osa tutustumisvaihetta. Ennen lopullista ryhmäjakoa voidaan kokeilla erilaisia kokoonpanoja ja ryhmien toimintaa lyhyissä ideointiharjoituksissa. Harjoitusten seuraamisen kautta Mentorit muodostavat lopulliset nelihenkkiset ryhmät, joissa koulutettavat työskentelevät koulutuksen ajan. Tavoitteena on, että ryhmiin sijoitetaan kirjoittajia, jotka ovat taustaltaan, elämäkokemukseltaan ja luonteeltaan erilaisia – luovan prosessin kannalta on tärkeää, että pienryhmän jäsenet eivät ole kaikista samaa mieltä ja uskaltavat myös tuoda omat eriävät mielipiteensä esiin.

Teemat Tilaajalta

Tilaajan roolissa voi periaatteessa toimia kuka tahansa, mutta on toimivampaa, jos Tilaaja toimii aktiivisesti elokuva- ja tv-alalla. Parhaassa tapauksessa Tilaajan palautteet opettavat koulutettaville jotakin alan todellisuudesta ja lainalaisuuksista. On tärkeää, että Tilaaja sitoutuu osallistumaan VWR-mallin mukaiseen koulutukseen.

Varsinainen ideointi lähtee liikkeelle Tilaajan ehdottamista teemoista. Virtual Writers' Room -koulutuksessa teemat olivat hyvin vaihtelevia, mutta esimerkkinä mainittakoon "***tun vapaus" ja "millenniaalien haluttomuus lisääntyä". On tärkeää, että teemat ovat ajatuksia herättäviä ja niitä on useampia kuin yksi.

Mentoreiden tehtävä on kannustaa ryhmiä puhumaan teemoihin liittyvistä omakohtaisista havainnoista – ja ohjata keskustelua pois ideoista, jotka ponnistavat suoraan jo nähdyistä elokuvista ja sarjoista. Oman, autenttisen havainnon löytäminen on olennaisen tärkeää käsikirjoittamisessa. Tämän havainnon jakaminen muiden kanssa ja havainnon hyödyntäminen fiktiivisen tarinan kertomisessa ovat asioita, joiden merkitystä kirjoittajahuoneessa ei voi liiaksi korostaa.

Ideointi

Ideointi lähtee siis liikkeelle laajoista teemoista ja koulutettavien tarkoista havainnoista niihin liittyen. On tärkeää saada ryhmät jakamaan keskenään omia elämäkokemuksiaan, koska pyrkimyksenä on,

että koulutettavat kertovat tarinoita, jotka ovat heille merkityksellisiä. Kun koko ryhmän elämäkokemukset ja havainnot yhdistetään, on käytettävissä valtava määrä aitoja tarinoita, jotka linkittyvät samaan teemaan.

Ideointivaiheessa painotetaan taustatutkimuksen merkitystä. Ryhmiä kannustetaan ottamaan yhteyttä asiantuntijoihin, vierailemaan aidoilla tapahtumapaikoilla ja etsimään kiinnostavaa tietoa kaikilla mahdollisilla tavoilla. Kirjoittajan täytyy oppia tuntemaan tarinansa maailma ja henkilöt mahdollisimman tarkasti, jotta hän voi uskottavasti kirjoittaa niistä.

Paketit

Mentorit määrittävät pienryhmille selkeät tehtävänannot eli paketit. Pakettien laajuudet, keskeiset painotukset ja deadlinet ilmoitetaan hyvissä ajoin. Paketit voivat olla esim.:

- 1. Paketti:** Ideointi
- 2. Paketti:** Sarjakonsepti
- 3. Paketti:** Viimeistelty sarjakonsepti ja ensimmäisen jakson käsikirjoitus

(Virtual Writers' Room -hankkeessa käytetyt paketit on kuvattu liitteissä 6.1-6.3.)

Paketit ohjaavat pienryhmien työskentelyä: alkuvaiheessa keskitytään teemoihin ja laajempiin tarinan kaariin eikä juututa esimerkiksi pohtimaan loppukohtauksen loppuratkaisua.

Tarvittaessa pakettien sisältöjä räätälöidään jokaiselle pienryhmälle sopivaksi. Paketin on syytä olla ryhmälle riittävän haasteellinen, mutta sen ei pitäisi olla lannistava, tavoitteiltaan abstrakti tai liian vaikea. Ei ole

mielekästä, että ryhmät kirjoittavat paljon tekstiä vain kirjoittamisen takia.

Mentorit lukevat ryhmien paketit ja antavat niistä palautetta. Kysymyksillä ja kommentteilla he auttavat ryhmiä eteenpäin. Tarvittaessa Mentorit suuntaavat pienryhmien työskentelyä oikeaan suuntaan. Jos ryhmä päätyy umpikujaan eikä pysty tekemään päätöstä, Mentorit tekevät päätöksen ryhmän puolesta.

Mentorien haastavana tehtävänä on tulkita, millainen on ryhmien työskentelyn ilmapiiiri. Jos ryhmädynamiikka tai konfliktit haittaavat työskentelyä, Mentorien on pystyttävä ratkaisemaan nämä tilanteet tavalla, joka mahdollistaa työn jatkumisen. Tässä tullaan VWR-mallin ydinajatuksen äärelle: tärkeintä on oppiminen, ja usein oppimista tapahtuu haasteiden ja ongelmatilanteiden äärellä. Jos ryhmä oppii itse ratkaisemaan haasteensa keskustelemalla, heidän ryhmätyötaitonsa todennäköisesti kehittyvät.

Sarjakonseptin esittely Tilaajalle

Ryhmien sarjakonseptit lähetetään Tilaajalle etukäteen luettaviksi. Varsinaisessa palautetilaisuudessa ryhmät esittelevät sarjaideansa lyhyesti, esim. enintään viiden minuutin pitchauksella. On tärkeää, että ryhmä kykenee tiivistämään sarjaidean olennaiset elementit suulliseen esitykseen mielenkiintoisesti ja ymmärrettävästi.

Palautetilaisuus on ennen kaikkea oppimistilanne, ja siksi Mentoreiden läsnäolo palautetilaisuudessa on tärkeää. Mentorit voivat tarvittaessa nostaa esiin olennaisia asioita sarjakonseptin kehittelystä ja valmiista konseptista. Mentorit voivat myös kysyä tarkentavia kysymyksiä, ja he toimivat tilanteessa ryhmien tukena.

Palautetilaisuudet Tilaajan kanssa tarjoavat ryhmille mahdollisuuden peilata omaa työskentelyään suhteessa ammattikenttään ja omaan tekijyyteen. Jos mahdollista, Tilaajan kanssa voidaan sopia myös palautetilaisuuksia 1. tai 2. pakettiin liittyen.

Loppukeskustelu ja palaute

Tilaajan kanssa käydyn palautekeskustelun jälkeen Mentoreiden on hyvä kohdata ryhmät. Ryhmät

NIIN ETTÄ...

OH! SANO SINÄ...

EIKU SINÄ.

EIKU SINÄ.

EIKU...

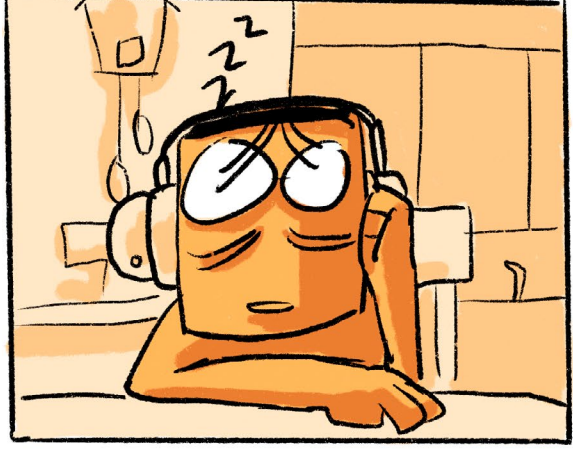
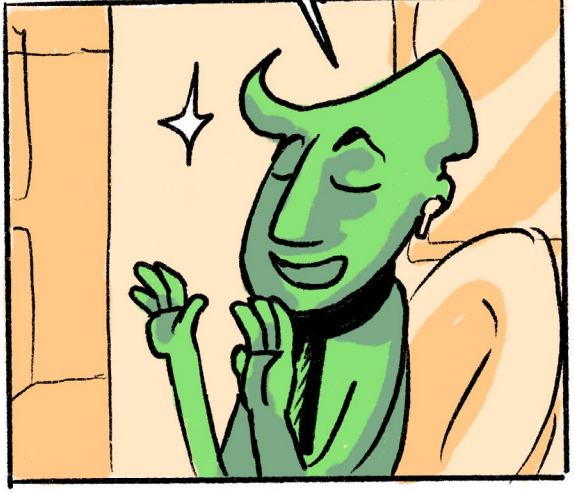
... JOO MÄ...

EKA.

SANO SINÄ VAA.

EIKU SINÄ.

... SINÄ.

saattavat ymmärtää Tilaajan palautteen jollakin tavalla, ja yksittäiset koulutettavat saattavat tulkita sanottuja asioita omalla tavallaan. Nämä asiat on hyvä keskustella auki.

Loppukeskustelu on VWR-mallin päätepiste, jonka jälkeen ryhmät voivat itse tehdä päätöksen, jatkavatko he sarjaidean kehittelyä vai luopuvatko he siitä. Kaikki tekijänoikeudet kuuluvat ryhmän jäsenille – Mentorit ja Tilaaja ovat tehneen oman osuutensa palautteen muodossa, mutta heille ei muodostu tekijänoikeuksia VWR-mallissa.

Loppukeskustelu on myös tärkeä hetki kuulla koulutettavien kokemuksia liittyen VWR-malliin: mitä opittiin, mikä tuntui toimivalta, mitä olisi kaivattu lisää ja mikä ei toiminut ollenkaan?

Huoneentaulu Mentoreille

- Ovatko kaikki ryhmän jäsenet sitoutuneita yhteiseen työskentelyyn ja aikatauluun?
- Tekeekö ryhmä riittävästi taustatutkimusta, joka tukee sarjaiden kehittelyä?
- Uskaltavatko kaikki ryhmän jäsenet ilmaista oman mielipiteensä?
- Yrittääkö ryhmä vain toteuttaa "koulutehtävää" tuottamalla riittävän määrän sivuja paketteihin ja sitä kautta miellyttää Mentoreita? Vai kehittääkö ryhmä sarjaideaa, johon he todella uskovat?
- Toimiiko joku ryhmän jäsenistä "piilojohtajana" ja ohjailee ryhmän toimintaa taustalla?
- Saako ryhmän toimimaan paremmin, jos heidän keskuudestaan valitaan pääkirjoittaja?
- Perustuuko ryhmän idea todellisuuteen, jonka ryhmä tuntee, ja ihmisiin, jotka ovat heille tuttuja - ja teemoihin, jotka ovat heille tärkeitä?
- Liittyykö sarjan pääteema sarjan henkilöihin ja henkilöiden välisiin konflikteihin?

Loppusanat

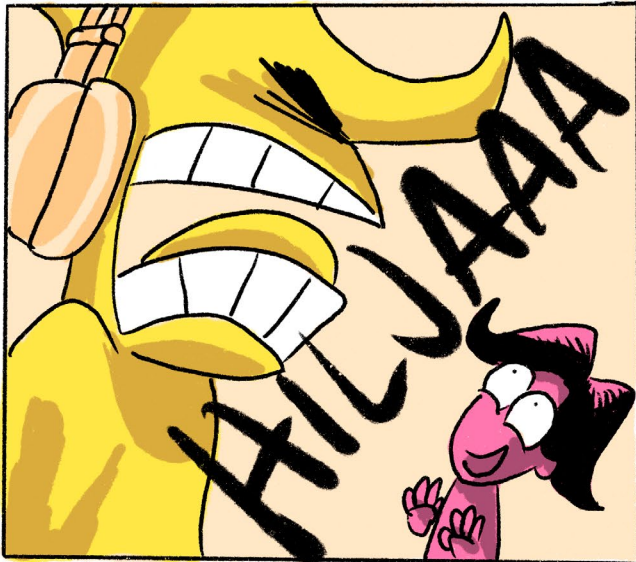
"Jos kaikki ovat oivaltaneet syvällisesti, mistä sarja kertoo ja millaisia henkilöt ovat, tarina alkaa jossain vaiheessa – sitten kun tarpeeksi ajatustyötä on tehty ja materiaalia alkaa olla kasassa – ikään kuin kirjoittaa itse itseään."

– kyselytutkimukseen vastannut käsikirjoittaja

Kun Virtual Writers' Room -hanke alkoi, ei koronapandemiasta ollut vielä kuultukaan. Hankkeen avainhenkilöt kohtasivat vapaassa keskustelussa alan ammattilaisten kanssa monia ennakkoluuloja: uskottiin, että käsikirjoittamistyötä on lähes mahdotonta tehdä virtuaalisesti, ja moni näki etätyöskentelyssä enemmän hankaluuksia kuin mahdollisuuksia. Keväällä 2020 pandemia muutti koko ammattikentän suhtautumista etätyöskentelyyn nopeasti ja radikaalisti. Äkkiä virtuaaliset työskentelymallit olivatkin jotain, mitä ei voinut sivuuttaa.

Koronapandemian ohella ripeä kansainvälistyminen on tehnyt etäkokouksista arkipäivää ammattimaisesti toimiville käsikirjoittajille. Sarjojen tilaajat ja levittäjät ovat usein ulkomailla, ja käsikirjoituksia kommentoidaan ja kehitetään etäyhteyksien turvin jatkuvasti. Nyt ja jatkossa tarvitaan käsikirjoittajia, joille etäyhteyksillä työskentely on tuttua, helppoa ja luontevaa.

VWR-malli on luotu täydentämään perinteistä käsikirjoituskoulutusta, missä fokus on yksittäisen kirjoittajan taitojen kehittämisessä. Mallin tarkoitus on mahdollistaa luovan pienryhmän toiminta turvallisessa ja kannustavassa ilmapiirissä. On olennaista oppia kirjoittajahuonees-

sa tarvittavia taitoja ja asennetta tekemisen kautta, sillä tulevaisuudessaakin ammattimaisten kirjoittajahuoneiden tärkeimmän osan muodostavat motivoituneet ja yhteistyökykyiset kirjoittajat riippumatta siitä, tapahtuuko työskentely perinteisessä vai virtuaalisessa kirjoittajahuoneessa.

'A writers' room is critical. Not just for the individual stories each writer brings in, but because the explosion of storytelling that goes on back and forth as the result of bringing these people together. It really is extraordinary.'

- Janet Leahy

Liite 1: VWR-mallin paketit

Tässä liitteessä esitellään VWR-mallin mukaiselle koulutukselle soveltuvat kolme pakettia. Mitään yksiselitteisiä sääntöjä paketin muodolle ei ole, ja jokainen paketti on omanlaisensa.

6.1 PAKETTI 1: Ideointi

Visuaalisuus on tärkeässä roolissa sarjaidean esittelyssä, sillä kuvien avulla on helpompaa välittää tietoa tarinan maailmasta, henkilöistä, tunnelmasta ja tyylistä. Olennainen kysymys on: miten herättää mielenkiinto ja saada lukija haluamaan lisää?

Mahdollisimman selkeä ja visuaalinen esittely sarjaideasta. Max. 10 diaa (Microsoft PowerPoint tai Google Slides. Esitys voi olla myös pdf-muodossa).

- **1. Kuvallinen kansilehti:**
Nimi, tekijöiden nimet, sarjan jaksojen määrä ja kesto
- **2. Sarjan esittely lyhyesti:**
logline, genre, teema, kohderyhmä, mistä sarjan tunnelma syntyy
- **3. Keskeiset henkilöt:**
henkilöiden nimi, ikä, lyhyt luonnehdinta ja kuva
- **4. Maailma:**
miltä sarjan maailma näyttää ja tuntuu
- **5. Ensimmäisen kauden tarina tiiviissä muodossa**

6.2 PAKETTI 2: Sarjakonsepti

Sarjakonseptia kirjoittaessa kannattaa miettiä, mikä on olennaista tietoa lukijan kannalta. Kaikkea ei voi kuitenkaan sisällyttää tiiviiseen pakettiin, joten valintoja on tehtävä. Olennainen kysymys on: mikä on paras tapa esitellä tämä sarjaidea?

Mahdollisimman tiivis ja visuaalinen esittely sarjaideasta. Max. 10 A4-sivua selkeästi nimetyssä pdf-tiedostossa (tekstiä ja kuvia voi työstää esim. Microsoft Wordissa tai Google Docsissa).

1. Kansilehti

Kansilehti on ensimmäinen asia, jonka lukija näkee.

- Sarjan nimi, jaksojen määrä ja kesto
- Mahdollinen kansikuva (miettikää kuvat niin, että ne kertovat sarjan tunnelmasta ja sävystä)
- Tekijöiden nimet ja sähköpostiosoitteet

2. Esittelysivu

Sarjan esittely yhdellä A4-sivulla:

Kuka on sarjan päähenkilö? Mitä hän tavoittelee ja mikä häntä estää?

- Mikä on sarjan pääteema? (Tässä voi kertoa sarjan tekijöiden omista havainnoista/kokemuksista liittyen teemaan.)
- Sarjan genre (jos kyseessä on komedia, pyrkikää avaamaan, millaisesta komediasta on kyse)
- Sarjan kohderyhmä ja ajatus siitä, miksi kohderyhmä kiinnostuisi sarjasta.

3. Keskeiset henkilöt

Henkilökuvauksista pitäisi käydä selkeästi ilmi keskeisten henkilöiden suhteet toisiinsa. Keskeisten henkilöiden ei pitäisi olla toisistaan irrallisia, vaan heidän välisensä suhteet ovat "tarinan moottori". Henkilöiden välillä täytyy olla ristiriitoja, jännitteitä ja konflikteja, jotka tuottavat kiinnostavia draamallisia kohtauksia.

Kirjoittakaa jokaiselle keskeiselle henkilölle:

- Nimi ja ikä (mahdollisesti kuva)
- Mitä hän tavoittelee? Mikä häntä estää saavuttamasta tavoitettaan?
- Mikä on henkilön sisäinen ristiriita?
- Miten sarjan pääteema liittyy henkilöön ja hänen toimintaansa?
- Mikä liittää hänet muihin henkilöihin? (Sarjan päätarinan pitää tapahtua keskeisten henkilöiden välillä!)

5. Synopsis

Sarjan ensimmäisen kauden synopsis.

6. Moodboard

Kuvia ja visuaalista materiaalia, jotka kertovat sarjaidean tyylistä ja tunnelmasta.

OHJEET (kohdat 1-6)

- Pyrkikää siihen, että konseptipaketti välittää olennaiset asiat sarjastanne. Älkää siis noudattako tätä ohjeistusta orjallisesti – tämä on minimitaso, josta lähdetään ponnistamaan ylöspäin!
- Vältätkää suuria "tekstimassoja", kirjoittakaa mieluummin lyhyesti ja ytimekkäästi.
- Ajatelkaa, miten saatte lukijan kiinnostumaan ja innostumaan juuri tästä sarjasta!
- Ajatelkaa asioita henkilön näkökulmasta (miltä tuntuisi olla juuri tämän ihmisen "nahoissa" tietyllä hetkellä). Pyrkikää kohtaamaan kaikki henkilöt samalla tasolla ja vältätkää ulko-kohtaisia henkilökuvaus-
sia.
- Muistakaa, että jos sarja on komedia, pyrkikää kirjoittamaan niin, että lukija ymmärtää, mistä huumori syntyy.
- Koko paketti yhteensä max. 10 A4-sivua, sisältäen kansilehden, moodboardin ja mahdolliset kuvat.

6.3 PAKETTI 3: Viimeistelty sarjakonsepti + käsikirjoitus

Mahdollisimman viimeistelty sarjakonsepti ja ensimmäisen osan käsikirjoitus (tai sovittu määrä käsikirjoituksia).

Lisäksi ryhmien on syytä valmistautua esittelemään sarjakonsepti n. 5 minuutin pitchauksessa Tilaaajalle.

Max. 10 A4-sivua + käsikirjoitus selkeästi nimetyissä pdf-tiedostoissa.

1. Kansilehti

Kansilehti on ensimmäinen asia, jonka lukija näkee.

- Sarjan nimi, jaksojen määrä ja kesto
- Mahdollinen kansikuva (miettikää kuvat niin, että ne kertovat sarjan tunnelmasta ja sävystä)
- Tekijöiden nimet ja sähköpostiosoitteet

2. Esittelysivu

Sarjan esittely yhdellä A4-sivulla:

- Kuka on sarjan päähenkilö? Mitä hän tavoittelee ja mikä häntä estää?
- Mikä on sarjan pääteema? (Tässä voi kertoa sarjan tekijöiden omista havainnoista/kokemuksista liittyen teemaan.)

- Sarjan genre (jos kyseessä on komedia, pyrkikää avaamaan, millaisesta komediasta on kyse)
- Sarjan kohderyhmä ja ajatus siitä, miksi kohderyhmä kiinnostuisi sarjasta.

3. Keskeiset henkilöt

Henkilökuvauksista pitäisi käydä selkeästi ilmi keskeisten henkilöiden suhteet toisiinsa. Keskeisten henkilöiden ei pitäisi olla toisistaan irrallisia, vaan heidän välisensä suhteet ovat "tarinan moottori". Henkilöiden välillä täytyy olla ristiriitoja, jännitteitä ja konflikteja, jotka tuottavat kiinnostavia draamallisia kohtauksia.

Kirjoittakaa jokaiselle keskeiselle henkilölle:

- Nimi ja ikä (mahdollisesti kuva)
- Mitä hän tavoittelee? Mikä häntä estää saavuttamasta tavoitettaan?
- Mikä on henkilön sisäinen ristiriita?
- Miten sarjan pääteema liittyy henkilöön ja hänen toimintaansa?
- Mikä liittää hänet muihin henkilöihin? (Sarjan päätarinan pitää tapahtua keskeisten henkilöiden välillä!)

5. Synopsis

Sarjan ensimmäisen kauden synopsis.

6. Paikat/miljöö

Valitkaa ja kuvailkaa 2-4 keskeistä sisä-/ulkotilaa ja hakekaa niille referenssikuvat. Kirjoittakaa yleinen kuvaus miljööstä.

7. Lyhyet tekijäesittelyt

Esitelkää itsenne lyhyesti, muutamalla rivillä. Muistakaa mainita myös yhteystiedot.

8. LIITE: Käsikirjoitus pdf-muodossa

- Kirjoittakaa käsikirjoitusformaattiin. Tallentakaa pdf-muodossa ja nimetkää selkeästi.
- Pyrkikää kirjoittamaan kohtauksia, joista on luettavissa sarjan tyyli, tunnelma ja päähenkilöiden luonne. Esim. jos sarja on komedia, kirjoittakaa niin, että lukija ymmärtää, mistä huumori syntyy.

LIITE 2: Nostoja kyselytutkimuksesta

Tähän liitteeseen on valittu joitakin suoria lainauksia vuoden 2020 kyselytutkimuksen vastauksista, jotka kuvaavat kirjoittajahuonetyöskentelyä erityisen hyvin. Selkeyden vuoksi vastauksia on lyhennetty ja kaikki vastaajiin tai sarjoihin liittyvät viittaukset poistettu. Lisäksi on korjattu ilmeiset kirjoitusvirheet.

Mitä tarkoittaa writers' room?

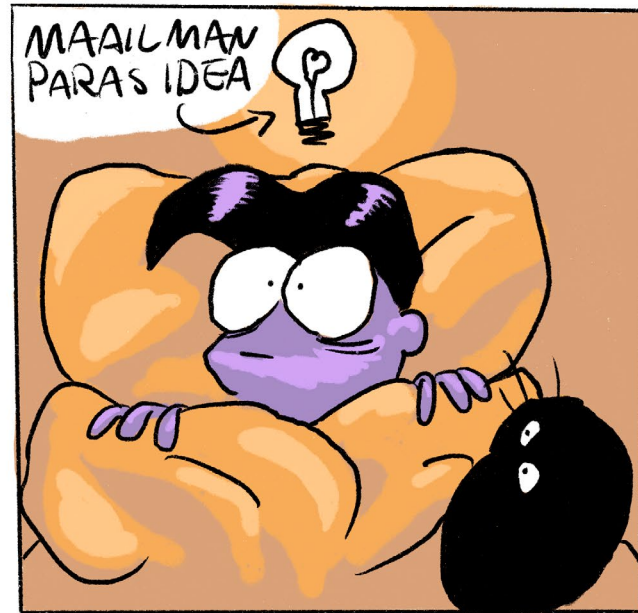
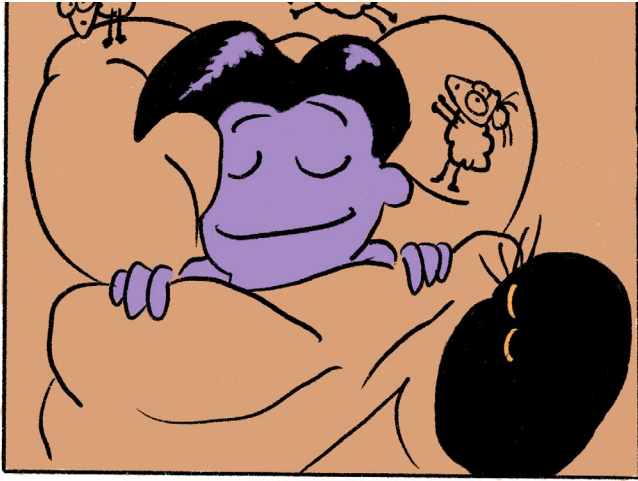
"Writers' room konkreettisesti on pieni joukko käsikirjoittajia yhdessä luomassa tv-sarjaa joko alusta lähtien tai konseptia eteenpäin kehittämällä ja syventämällä."

"Ryhmässä on yleensä pääkirjoittajan lisäksi 2-4 jaksokirjoittajaa. Hyöty syntyy yhdessä ideoinnista, ideoita syntyy enemmän ja nopeammin. Pääkirjoittaja johtaa ideointia. Se, miten itse sarja sitten kirjoitetaan - siihen on monta mallia."

"Useampi kirjoittaja ideoi samaa tarinaa hyvässä hengessä, toisia kunnioittaen ja itseään revitellen. Pelätä ei saisi ja kaikilla pitäisi olla hauskaa. Ja kohteliaita pitäisi olla!"

"Parhaimmillaan writers' room on moninainen joukko eri vahvuuksilla varustettuja käsikirjoittajia, jotka saavat yhdessä aikaan enemmän kuin osiensa summan. Writers' roomissa voidaan kehittää esim. sarjan kokonaisuus ja jaksosten tapahtumat, joita kirjoittajat lähtevät syventämään tahoillaan."

"Writers' room tarkoittaa minulle ryhmää, johon kuuluu pääkirjoittaja ja hänen lisäksi yleensä 2-3 jaksokirjoittajaa. Writers' roomin tehtävä on ideoida yhdessä TV-sarjan konseptia, rakennetta, henkilöitä, hahmoja, teemaa ja kausitarinaa. Writers' room -työskentely tähtää lopulta aina siihen, että jokainen sarjan jakso "biita-

taan" eli sarjan tarina luodaan mahdollisimman valmiiksi."

"Jokainen writers' room pitää rakentaa pohjasta asti aina uudestaan olosuhteet, persoonat, tilaus ja muut tekijät huomioiden. Eli kaipa se tarkoittaa vaan työtilaa ja -tilannetta, jossa tehdään luovaa ideointi- ja kirjoitustyötä."

Työroolit

"Pääkäsikirjoittaja tekee lopulliset päätökset, mutta hyvä pääkäsikirjoittaja kuuntelee avoimesti kirjoittajiaan eikä jämähdä omiin ideoihinsa."

"Erilaisia koostumuksia. Kuka on sarjan luoja? Onko hän mukana? Luultavasti? Onko hänellä auktoriteettiasema? Yleensä on, mutta ei aina. Voi olla myös demokratia, jossa päätökset tehdään yhteisymmärryksessä keskustelun jälkeen."

"Writers' room on yhdistelmä demokratiaa ja diktatuuria. On hyvä, että ryhmällä on johtaja, jonka ääni painaa enemmän, mutta muiden ryhmäläisten motivaation kannalta hänen on syytä olla demokraattinen ja päästää jokainen ääni

kuuluviin. Käytännön työtä ja kommunikaatiota muun tuotannon kanssa helpottaa, jos ryhmää edustaa pääkirjoittaja. Muita hierarkian tasoja ei mielestäni tarvita."

"Writers' roomissa on pääkirjoittaja, joka johdattaa prosessia. Hän myös tarvittaessa on se, joka päättää mitä tehdään, jos ei osata yhdessä löytää parasta tietä. Aina pääkirjoittajan ei tarvitse johtaa työprosessia, vaan sen voi tehdä myös joku muu, esim. yhtiön pääkirjoittaja tai luova tuottaja. Käsikirjoittajien rooli vaihtelee työvaiheen mukaan. Alussa syötetään ideoita, ajatuksia "taululle". Kirjoitetaan henkilöhahmojen kaaria, tarinaluonnoksia ja jossain vaiheessa siirrytään käsikirjoittamiseen."

"...lisäksi huoneessa olisi hyvä olla ainakin yksi "tykki-ideoija", jolta vaan koko ajan tulee juttua. Ehkä kaksi, mutta ei liikaa, ettei mene ihan sotkuun. Olisi hyvä, jos mukana olisi myös järjestelmällisempi kirjoittaja, joka pitää "systeemistä" ja jatkuvuudesta huolta. Jonkun pitäisi osata myös kyseenalaistaa, mutta niitä ei kiitos yhtä enempää. Ja yksikin

on melkein jo liikaa. :) Huumorintajua pitäisi olla paljon, tehtiin draamaa tai ei. Nauraa pitäisi häpeilemättömästi."

"Pääkirjoittaja johtaa writers' roomia. Hänen tehtävänä on suojella idean ydintä ja ohjata keskustelua takaisin sen luo siinä ristiaallokossa, jonka idearikkaiden ihmisten ideointi yleensä muodostaa. Jaksokirjoittajien rooli on yrittää päästä jyvälle siitä, millaisen sarjan pääkirjoittaja aikoo tehdä, ja tuottaa parhaansa mukaan sellaista materiaalia, jolla päästään hyvään lopputulokseen. Tämä ei tarkoita myötäilyä, vaan tarpeen tullen myös kyseenalaistamista. Kaikkien ideoihin tulee suhtautua tasa-arvoisesti. Pääkirjoittaja ei saa suojella omaa egoaan pitämällä kiinni omista ideoistaan, jos toisilta tulee parempia. Kaikki ovat ikään kuin idean palveluksessa, mutta ristiriitatilanteissa pääkirjoittaja tekee lopulliset päätökset. Hän myös kantaa vastuun lopputuloksesta."

"...en ole vielä törmännyt kahteen samanlaiseen writers' roomiin. Päätöksenteko ja työroolit määräytyvät aina uudestaan ryhmadynamiikan mukaan. Sen olen kuitenkin havainnut, että tietty hierarkisuus selkeyttää asioita, toisin sanoen on hyvä, että writers' roomissa on yksi veto-oikeutta harjoittava pääjehu, joka viimekädessä käyttää päätäntävaltaa ja kantaa myös vastuun."

"Ongelma on, että writers' roomin johtaminen on haasteellista työtä, mutta johtajilla ei yleensä ole johtajakoulutusta. Suomessa ei välttämättä ole montaa ihmistä, joka olisi rautainen ammattilainen sekä kirjoittajana että johtajana. Itse tykkään kirjoittaa tiimissä ja tiedostan, että jokainen jäsen on vastuussa ilmapiiristä, ei vain tiimin vetäjä. Ymmärrän myös niitä, jotka kammoavat writers' roomeja. Kirjoittajatiimissä olisi hyvä olla erilaisia ihmisiä. Ei voi olla niin, että vain ekstrovertit, jotka tykkäävät kertoa omia mielipiteitään, valtaavat writers' roomit."

Milloin työskentely sujuu - tai ei suju?

"Pääkäsikirjoittaja ja muut kirjoittajat kannustivat toisiaan ja syttyivät toistensa ideoista. Sillä ei ollut väliä, kuka idean alun perin keksi, vaan kaikki suhtautuivat kaikkiin ideoihin positiivisesti: vaikka ei heti ollut kohdallaan, niin lähdettiin miettimään, että voisiko siitä kuitenkin saada jotain sen sijaan, että ammutaan kaikki alas, jos ei ole heti täydellistä."

"Olennaista oli se, että pääkirjoittaja luotti sekä kirjoittajiin että prosessiin. Kun kirjoittajatiimissä on työskennelty jonkin aikaa yhdessä ja tiimissä on turvallista olla, ryhmälle muodostuu eräänlainen "share mind", aivan kuin tiimillä voisi olla jaetut aivot eli juurikin tuo group flow. Se on hieno tunne!"

"Jos ideointi ei suju, on usein hyvä pitää tauko. Aivot väsyvät. Jos tauko ei auta ja tahmeus jatkuu, on hyvä pohtia, ollaanko ajauduttu väärille jäljille. Mikä on sarjan ydin ja ollaanko edelleen sen ympärillä? Joskus on vaikea päästää irti ideasta, jonka kokee hyväksi, vaikka se ei kokonaisuuteen sopisikaan."

Silloin ideointi voi muuttua jankkaamiseksi, mikä turhauttaa. Näin käy varmaankin kaikissa projekteissa jossain kohtaa, joko pääkirjoittajalle tai jaksokirjoittajalle, eikä sitä tule pelästyä. Jälleen usein tauko – esimerkiksi välissä nukuttu yö – jo auttaa. Jos se tai keskustelu ei asiaa ratkaise, pääkirjoittajan tulee osata viheltää peli poikki ja siirtyä eteenpäin.”

”Ei ole sujunut koskaan kuin tanssi. Ja ne, jotka näin väittävät, haluavat elää hetken huumassa. Itse näen tarkka-juonisen tv-sarjan tekemisen luovana, mutta työläänä ja vaativana prosessina, jossa on flow-hetkiä, mutta tyypillinen realismi on ongelmien ratkontaa.”

Millä asenteella kirjoittajahuoneeseen?

”Hyvä ilmapiiri syntyi keskinäisestä kunnioituksesta, avoimuudesta ja ennen kaikkea jokaisen yksilön kyvystä kuunnella muita ja tunnistaa hyvä idea ilman turhia egoiluja.”

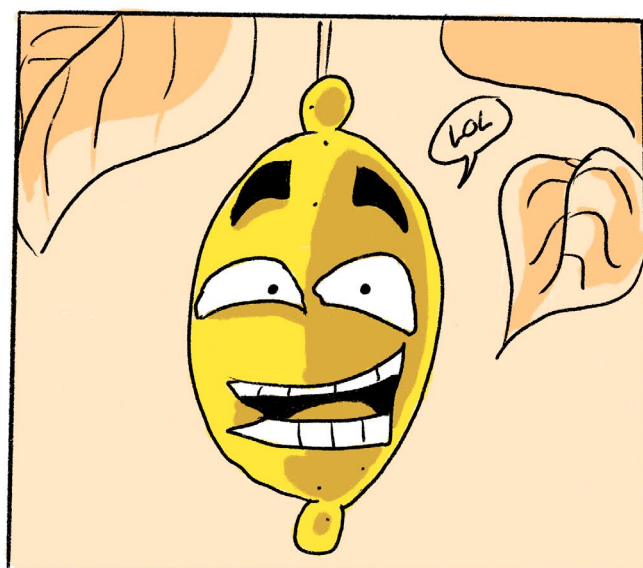
”Ihmiset tekevät ilmapiirin. Ei ole tarpeen pelätä myöskään ristiriitoja ja eriäviä mielipiteitä, kunhan välit muuten pysyvät kunnossa. Kuten sanoin, hyvä tv-sarja vaatii kovaa työntekoa, jossa ei missään tapauksessa kannata mennä sieltä, missä aita on matalin. Tämä pitää muistaa myös kirjoitushuoneessa.”

”Ilmapiirin kannalta tärkeää on se, että kaikki kuuntelevat toisiaan ja uskaltavat antaa itsestään – writers’ roomissa tulee vallita täydellinen luottamus. Mutta ei käy kiistäminen sitä, etteivätkö myös henkilökiemiat vaikuttaisi. Yleensä tunnelma writers’ roomissa kiristyy silloin, jos joku ei ymmärrä yhteistä tavoitetta tai pokkuroi vastaan pokkuroimisen ilosta. Tai ei kuuntele muita. Tai tyrmää muiden ideoita tarjoamatta itse mitään tilalle. Tällainen työskentely johtaa nopeasti hedelmättömään tilanteeseen.”

"Yhdenkin ihmisen huono tuuli tarttuu helposti koko ryhmään. Negatiivinen energia patoaa luovan virran. Lopulta kaikki toistelevat pelkkiä kieltosanoja. Writers' roomissa henkilökohtaiset tunteet on pyrittävä jättämään ideointitilanteen ulkopuolelle. Pääkirjoittajalla on tästä erityisvastuu."

"On tärkeää, että jokainen ryhmän jäsen kokee voivansa pukea ajatuksensa sanoiksi vapaasti, pelkäämättä tuomitsemista tai vähättelyä. Toisaalta myös negatiiviset tunteet on voitava sanoittaa, jos jonkun puheenvuoro esimerkiksi loukkaa. Huumoria ja yleistä höpöttämistä on hyvä olla mukana. Myös luottamus on tärkeää. Jokaisen on koettava, että itsestään ja elämästään voi kertoa kipeitäkin asioita pelkäämättä, että ne koskaan vuotavat huoneen ulkopuolelle. Parhaat tarinat löytyvät usein oman itsen pimeimmästä nurkasta. Vaatii valtavasti luottamusta ja me-henkeä, jotta uskaltaa päästää työkaiverinsa kurkistamaan sinne."

"Kyse on siitä, millaisia henkilöitä huoneessa on. Kaikkien on oltava valmiina jakamaan

ideoitaan, myös huonoja. Sekä kuuntelemaan muiden ideoita. Ylimääräinen kriittisyys pitää unohtaa, mutta session vetäjän pitää pystyä ampumaan rakkaudella ja nopeasti ei-soveliaat ideat alas. Jokaisella on oma tilansa, jos joku haluaa lojua sohvalla, ok, jos joku haluaa täpöttää pöydän ääressä, ok. Jokaisen session

päämäärä ja maali on selvä, eli prosessi on hyvin suunniteltu.”

”Pitäisi saada kiroilla paljon, latoa irvokkuuksia ja päästä siis puhumaan sillä tavalla, ettei sitä ulkopuolella huonetta suvaittaisi. Estot karisee näin, ja juonet soljuvat paremmin. Enkä voi painottaa tarpeeksi sitä, että henki pitää olla hyvä.”

Työskentely virtuaalisessa kirjoittajahuoneessa

”Koronatilanne on todistanut, että writers’ roomin voi toteuttaa kokonaan etänä käyttäen pilvipalveluja ja videoyhteyttä. Tekniset ongelmat toki turhauttavat, eivätkä kaikki viestinnän nyanssit välity. Toisaalta ihmiset ovat usein kotioloissa vapautuneempia kuin toimistossa. Työpäivät saattavat lyhentyä mukavasti, sillä kukaan ei jaksa höpistä kovin montaa tuntia putkeen tietokoneen ruudulle. Etäyhteyden päässä ollaan siis parhaimmillaan tehokkaampia.”

”Korona-aikaan writers’ roomit ovat olleet lähinnä virtuaalisia, ja voi pojat se vasta onkin uuvuttavaa puuhaa! Vaik-

ka ilmapiiri muuten on hyvä, kaikki tuntuvat väsähtävän viimeistään kahden tunnin kohdalla, jolloin alkaa tiuskiminen ja päällepuhuminen. En suosittelen. Writers’ roomit ovat sosiaalisesti niin hienovireisiä ja herkkiä tilanteita, että pätkivien puheiden ja jähmettyvien pikselikasvojen tuijottaminen ei tee sille hyvää.”

”Etäyhteydessä katsekontaktin puute ja kehonkielen puutteellinen havaitseminen sekä samassa tilassa olemisen energisoiva vaikutus uuvuttavat nopeasti. Usein ilmenee myös jotain teknisiä ongelmia, jotka katkovat ideointia. Etenkin projektin alussa on mielestä-

ni ehdottoman tärkeää viettää aikaa samassa tilassa. Esimerkiksi luottamus syntyy paljon helpommin kosketusäisyydellä. Vain ruudussa näkyvä ihminen jää kaukaisemmaksi.”

”Etäneuvottelut ovat hyviä, jos kyseessä on tietty tilanne tai yksittäinen ongelma. Tai kun käsitellään esim. step by

step outlinea tms. konkreettista. Silloin voidaan puhua aihe kerrallaan. Ideointiin se ei ole niin hyvä. ... Digitaaliset työkalut vähentävät turhia palavereita ja mahdollistavat esim. joka-aamuisen palaverin hyvinkin kaukana olevien kirjoittajien välillä. Mielestäni ne tukevat writers' roomia, eivät korvaa.”

Kirjallisuusluettelo

Alaheikka, Viljami (2019). Käsikirjoittaja osana käsikirjoitusryhmää: mistä muodostuvat käsikirjoittajan toimivat työrutiinit ryhmäkirjoittamisessa? Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019120424635>

Cook, Marty (2007). Write to TV, Out of your head and onto the screen. Burlington: Focal Press.

Douglas, Pamela (2011). Writing the TV drama series, How to succeed as a professional writer in TV. 3rd Edition. Studio City: Michael Wiese Productions.

Epstein, Alex (2006). Crafty TV Writing, Thinking inside the box. New York: Henry Holt and Company.

Finn, Paula (2018). Sitcom Writers talk shop, Behind the Scenes with Carl Reiner, Norman Lear and Other Geniuses of TV Comedy. Lanham: Rowman & Littlefield.

Hammerich, Camilla (2015). Borgen Experience, Creating TV Drama The Danish Way. Esbjerg: Arrow Films.

Kallas, Christina (2014). Inside the Writers' Room, Conversations with American TV Writers. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Karlgaard, Rich & Malone, Michael S. (2015). Team Genius. New York: Harper Collins.

Korpelainen, Jori (2020). Suomalaisen kirjoittajahuoneen ominaispiirteet ja tulevaisuuden näkymät. Tampereen ammattikorkeakoulu.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020052513605>

Koskela, Minttu (2020). "Sä kun oot käytännössä teini": millainen on hyvä nuortensarjan hahmogalleria? Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020060517300>

Landau, Neil (2014). *The TV Showrunner's Roadmap. 21 Navigational Tips for Screenwriters to Create and Sustain a Hit TV Series*. Burlington: Focal Press.

Lento-Hukkinen, Tuomas (2019). *Jaksokirjoittajana komediasarjassa: käsikirjoitusprosessi ensikertalaisen näkökulmasta*. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019120424656>

Meyers, Lawrence (2010). *Inside the TV Writers' Room: Practical Advice for Succeeding in Television*. Syracuse University Press, Kindle Edition.

Nikkinen, Are & Vacklin, Anders (2012). *Television runousoppia, Toisenlainen katse tv-ohjelmiin*. Helsinki: Like Kustannus Oy.

Redvall, Eva Novrup (2013). *Writing and Producing Television Drama in Denmark, From The Kingdom to The Killing*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

